

**T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI**

**HİTİT ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇALIŞAN ERKEK
AKADEMİK VE İDARİ PERSONELİN TOPLUMSAL
CİNSİYET ROL TUTUMU**

Yüksek Lisans Tezi

Emre KELEŞ

Çorum 2019

**HİTİT ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇALIŞAN ERKEK AKADEMİK
VE İDARİ PERSONELİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROL
TUTUMU**

Emre KELEŞ

**Sağlık Bilimleri Bilimleri Enstitüsü
Hemşirelik Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Gülay YILMAZEL

Eş Danışman: Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI

Çorum 2019

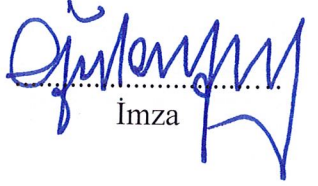
KABUL VE ONAY

HİTÜ, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün 160310003 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi Emre KELEŞ, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "HİTİT ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇALIŞAN ERKEK AKADEMİK VE İDARİ PERSONELİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROL TUTUMU" başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Savunma Tarihi : 22 Nisan 2019

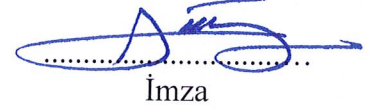
Tez Danışmanı:

Doç. Dr. Gülay YILMAZEL
Hitit Üniversitesi

İmza

Jüri
Üyeleri:

Doç. Dr. Birsen ALTAY
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

İmza

Jüri
Üyeleri:

Dr. Öğr. Üyesi Emrah BİLGENER
Hitit Üniversitesi

İmza

İmza
Doç. Dr. Erkan DEMİRKAN
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlayıp sunduğum “Hitit Üniversitesi’nde Çalışan Erkek Akademik ve İdari Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu” başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin fikir/ hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan deneysel çalışma/ araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

22 Nisan 2019

Emre KELEŞ

İmza

ÖN SÖZ

Yüksek Lisans eğitimim süresince ders döneminde vermiş olduğu emeğin yanı sıra tez döneminin planlanması ve yürütülmesinde desteğini, hoşgörü ve anlayışını esirgemeyen tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Gülay YILMAZEL'e,

Çalışma hayatımın ve eğitimimin bir çok aşamasında desteği ve yardımı olan Sayın Doç. Dr. Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN'a,

Teknik ve birçok konuda desteğini esirgemeyen yakın arkadaşım Uğur AKSOY'a,

Bugünlere gelmemde emeği olan ve desteklerini her zaman yanımda hissettiğim annem Fahriye KELEŞ'e, babam İbrahim KELEŞ'e, ablam Hatice KELEŞ ve abim Elvan KELEŞ'e sonsuz teşekkür ederim.

Nisan, 2019
Emre KELEŞ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY	ii
ETİK BEYANNAMESİ	iii
ÖN SÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR VE SEMBOLLER	vi
ÇİZELGELER LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	1
1.2 Problemler	2
1.3 Hipotezler	2
1.4 Sınırlılıklar	2
1.5 Sayıtlılar	2
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1 Cinsiyet.....	3
2.2 Toplumsal Cinsiyet.....	3
2.3 Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlar	4
2.4 Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumlarında Değişiklikler	5
2.5 Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumlarının Belirleyicileri	6
2.5.1 Cinsiyet	6
2.5.2 Yaş	6
2.5.3 Eğitim.....	7
2.5.4 İşgücüne katılım	7
2.5.5 Aile yapısı	8
2.5.6 Sağlık ve refah düzeyi.....	10
2.6 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumları Üzerine Etkisi	10
3. MATERYAL VE YÖNTEM	12
3.1 Araştırmanın Evreni	12
3.2 Araştırmanın Türü ve İzinleri.....	12
3.3 Araştırmanın Örnekleme.....	13
3.4 Verilerin Toplanması.....	13
3.5 Verilerin Değerlendirilmesi.....	14
4. BULGULAR	15
5. TARTIŞMA	36
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	41
KAYNAKLAR	43
EKLER	48
ÖZGEÇMİŞ	58

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

AÇSAP: Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi

AMATEM: Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi

ASM: Aile Sağlığı Merkezi

BM: Birleşmiş Milletler

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

OECD: The Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

T.C.: Türkiye Cumhuriyeti

TCRTÖ: Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği

TSM: Toplum Sağlığı Merkezi

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UNDP: United Nations Developmet Programme

UNESCO: United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)

UNICEF: United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)

WHO: World Health Organization

α : Alfa

R: Korelasyon Katsayısı

SS: Standart Sapma

$\bar{X}$: Aritmetik Ortalama

ÇİZELGELER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 4.1: Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri.	15
Çizelge 4.1(devam): Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri.	16
Çizelge 4.2: Katılımcıların evlilik durumu ile ilgili özellikleri.	17
Çizelge 4.3: Katılımcıların sağlık- hastalık durumu ve çeşitli sağlık davranışları.	18
Çizelge 4.4: Katılımcıların çocukluğunda şiddete tanık olma durumu ve tanık olduğu şiddet türü.	19
Çizelge 4.5: Katılımcıların toplumsal cinsiyet rol tutumu ölçeğinden ve ölçeğin alt boyutundan aldıkları puanların dağılımı.	20
Çizelge 4.6: Katılımcıların yaş gruplarına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	21
Çizelge 4.7: Katılımcıların eğitim durumuna göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	22
Çizelge 4.8: Katılımcıların kardeş sayısına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	23
Çizelge 4.9: Katılımcıların çalışma statüsüne göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	24
Çizelge 4.10: Katılımcıların medeni durumuna göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	25
Çizelge 4.11: Katılımcıların evlenme şekline göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	26
Çizelge 4.12: Katılımcıların evlenme yaşına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	27
Çizelge 4.13: Katılımcıların eşinin evlenme yaşına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	28
Çizelge 4.14: Katılımcıların eşinin çalışma durumuna göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	29
Çizelge 4.15: Katılımcıların sahip oldukları çocuğun cinsiyetine göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	30
Çizelge 4.16: Katılımcıların uzun süreli yaşadığı yere göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	31
Çizelge 4.17: Katılımcıların ekonomik durum algısına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	32
Çizelge 4.18: Katılımcıların genel sağlık algısına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	33
Çizelge 4.19: Katılımcıların çocukluğunda şiddete tanık olma durumuna göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı.	34
Çizelge 4.20: Katılımcıların kardeş sayıları ve eşlerinin evlenme yaşı ile ölçek puanları arasındaki korelasyon katsayısı.	35

HİTİT ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇALIŞAN ERKEK AKADEMİK VE İDARİ PERSONELİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROL TUTUMU

ÖZET

KELEŞ, Emre. Hitit Üniversitesi'nde Çalışan Erkek Akademik Ve İdari Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu, (Yüksek Lisans), Çorum, 2019

Erkeklerin, toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitlikçi değişim, kadının toplumdaki statüsünün yükseltilmesi açısından önemlidir.

Bu çalışmanın amacı Hitit Üniversitesi'nde çalışan erkek akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının belirlenmesidir.

İlişki arayan tanımlayıcı türde bu araştırma 01 Eylül- 31 Aralık 2017 tarihleri arasında Hitit Üniversitesi'nde gören yapan 301 akademik ve idari personelin katılımıyla tamamlandı. Araştırma verilerinin toplanmasında 64 sorudan oluşan bir anket formu oluşturuldu. Katılımcıların toplumsal cinsiyet rol tutumlarının belirlenmesinde Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu Ölçeği (TCRTÖ) kullanıldı. Elde edilen veriler SPSS 22.0 Paket Programı yardımı ile değerlendirildi. Verilerin analizinde bağımsız gruplarda t testi, One-Way Anova (Post hoc-Tukey) analizi ve Pearson Korelasyon analizi kullanıldı. Değerlendirmelerde $p<0,05$ değeri istatistiksel açıdan anlamlı kabul edildi.

Araştırma grubunun %54,2'si 30-39 yaş grubunda, %78,7'si evli ve %89'u üniversite ve üzeri eğitime sahipti. Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu Ölçeği'nden alınan puanların ortalaması tüm grupta $131,72\pm 21,80$ bulundu. Katılımcıların yaş gruplarına göre ölçekten alınan puanların ortalaması arasında anlamlı bir farklılık yoktu ($p>0,05$). Yüksek eğitilmişler, akademik statüde çalışanlar ve evli olmayan arasında toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha eşitlikçi olduğu belirlendi ($p<0,05$). Katılımcıların kardeş sayıları toplumsal cinsiyet rol tutumları üzerinde etkili bulundu ($p<0,05$). Tanışarak evlenme şekli ile geç evlenme yaşı (kendisi ve eşi) katılımcıların cinsiyet rol tutumlarını eşitlikçi yönde değiştiren diğer faktörlerdendi ($p<0,05$). Eşi herhangi bir işte çalışanlarda toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçi bulundu ($p<0,05$). Ölçekten alınan toplam puanlar çocuğun cinsiyeti, uzun süreli yaşanılan yer ve çocuklukta şiddete tanık olma açısından anlamlı farklılık göstermedi ($p>0,05$). Ekonomik durum ve sağlık algısı iyi olanlarda toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha eşitlikçi olduğu belirlendi ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Akademik, Erkek, İdari personel, Toplumsal cinsiyet rolleri, Tutumlar.

GENDER ROLE ATTITUDES OF MALE ACADEMIC AND ADMINISTRATIVE STAFF WORKING IN HITIT UNIVERSITY

SUMMARY

KELEŞ, Emre. Gender Role Attitudes of Male Academic and Administrative Staff Working in Hitit University, (Master Thesis), Çorum, 2019.

Egalitarian changes of men's in gender roles is important for increasing the status of women in society.

The aim of this study was to determine gender role attitudes of male academic and administrative staff working in Hitit University.

This descriptive research was completed with the participation of 301 academic and administrative staffs in Hitit University between September 1-December 31, 2017. A questionnaire form consisting of 64 questions was created to collect the data. Gender Role Attitude Scale was used to determine gender role attitudes of the participants. The data were evaluated by SPSS 22.0 program. In analysis, independent samples t-test, One-Way Anova (Post hoc-Tukey) and Pearson Correlation analysis were used to analyze the data. $p < 0,05$ was considered statistically significant.

In the study group, 54,2% were between the 30-39 age groups, 78,7% were married and 89% had university and higher education. The mean score of the Gender Role Attitude Scale was $131,72 \pm 21,80$ in the whole group. There was no significant difference according to age groups ($p > 0,05$). Gender role attitudes were more egalitarian among higher educated, academic and unmarried staffs ($p < 0,05$). The number of siblings of the participants was found to be effective on gender role attitudes ($p < 0,05$). Companionate marriage and the age of marriages (both husbands and wives) were the other factors that changed the gender role attitudes of the participants in the egalitarian way ($p < 0,05$). Gender roles attitudes were found to be more egalitarian among participants with working spouses ($p < 0,05$). The total scores didn't differ significantly in terms of the child's gender, long-term location and being witness to violence in childhood ($p > 0,05$). Gender role attitudes were found to be more egalitarian in those with good economic status and health perception ($p < 0,05$).

Key words: Academic, Administrative personnel, Attitudes, Gender roles, Male.

1. GİRİŞ

Ücretli işgücü, ev işleri ve çocuk bakımı gibi işlerin bölünmesine ilişkin kadın ve erkek için uygun roller hakkındaki inançlardan toplumsal cinsiyet rol tutumları ya da toplumsal cinsiyet ideolojisi olarak bahsedilmektedir (Davis ve Greenstein, 2009). Sanayileşme dönemi ile ortaya çıkan erkeklerin evin geçimini sağladığı, kadınların ev işi yapan ve bakım veren olarak görüldüğü cinsiyetler arasındaki geleneksel iş bölümü 20. yüzyılın ortalarına kadar baskın bir şekilde hüküm sürmüştür (Valentova, 2006).

Kadınların hizmet sektöründeki ve iş gücü piyasasındaki katılımının artması evlilik ve ebeveynlik rollerinde görülen değişikliklere katkı sağlayarak bu geleneksel modelin 1970 yılından itibaren azalmasına eşitlikçi rol tutumunun artmasına yol açmıştır (Cotter, Hermsen ve Vanneman, 2011; Lee, Alwin ve Tufis, 2007).

Toplumsal cinsiyet rol tutumlarını eşitlikçi yönde değiştirmeye yönelik atılan adımlardan birisi de Ocak 2016 tarihinde yürürlüğe giren sürdürülebilir kalkınma hedefleridir. Bu hedeflerden Hedef 5, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması üzerine yoğunlaşmaktadır (Birleşmiş Milletler, United Nations Developmet Programme [BM, UNDP], 2019).

Toplumsal cinsiyet rol tutumlarında kaydedilen önemli aşamalara rağmen erkeklerin iş gücü dağılımındaki cinsiyet eşitsizliklerini halen desteklediği ileri sürülmektedir (Kågesten ve diğerleri, 2016).

Erkeklerin, toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitlikçi bakış açısı, kadının toplumdaki statüsünün yükseltilmesi açısından önemlidir (Özmete ve Yanardağ, 2016).

1.1 Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada Hitit Üniversitesi'nde çalışan erkek akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.2 Problemler

Literatürde konuyla ilgili olarak ülkemizde erkeklerin toplumsal cinsiyet tutumlarını ortaya koyan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan ayrılan yönü erkeklerin toplumsal cinsiyet rol tutumlarını inceleyecek olmasıdır. Erkeklerin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının ve etkileyen faktörlerin belirlenmesinin toplumsal cinsiyet eşitliğinin önündeki engellerin ortaya çıkarılmasına yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3 Hipotezler

Ülkemizde genel toplumda yapılan çalışmalar dikkate alındığında üniversitede görev yapan erkek personelde toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha fazla eşitlikçi olabileceği düşünülmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

Genel toplum yerine araştırma evreninin Hitit Üniversitesi'nden oluşması, sadece erkek personellerin çalışmaya dâhil edilmesi ve personellerin konu itibarıyla anketi doldurmaya isteksiz olması bu araştırmanın sınırlılıklarındandır.

1.5 Sayıtlar

Bu çalışmada ankete yanıt veren katılımcıların görüşlerini içtenlikle belirttiği varsayılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Cinsiyet

Cinsiyet, kadın ve erkek üreme sistemleri arasındaki farklılıktır (World Health Organization [WHO], 1998). Dünyaya hangi kültürde, hangi çağda gelinmiş olursa olsun cinsiyetini seçmek elde olan bir durum değildir. Cinsiyet, doğal olmasının yanında, biyolojik, değiştirilemez, değişmez ve her yerde aynı olan bir özelliktir (Bhasin, 2003, s. 9). Bu durum eşitsizliklerin oluşmasını değil, sadece cins farkının oluşmasını anlatmaktadır (Kaypak, 2014).

2.2 Toplumsal Cinsiyet

Toplumsal cinsiyet; kadın ve erkek arasındaki sosyal olarak yapılandırılmış normları, rolleri ve ilişkileri ifade eder (WHO, 2019). Biyolojik ve genetik açıdan bir insan erkek ya da kadın olmak üzere iki cinsiyetten birine sahiptir. Bu iki cinsiyet arasındaki farklılık ise üreme sistemlerinden oluşmaktadır (Güler ve Akın, 2015, s. 220). Cinsiyet, toplumsal cinsiyetten anlam olarak ayrılmaktadır. Cinsiyet, erkek ve kadın bedenleri hakkında anatomik ve fizyolojik farklılıklarla ilgiliyken, toplumsal cinsiyet, erkekler ve kadınlar arasındaki psikolojik, toplumsal ve kültürel farklılıklar ile ilgilidir (Kaypak, 2014). Toplumsal cinsiyeti, cinsiyetten ayıran diğer özellikler ise sosyal yapılandırma sonucunda meydana gelmesi ve zaman içerisinde değişebilir, değiştirilebilir olmasıdır (Güler ve Akın, 2015, s. 220).

Kişiye doğduğu andan itibaren bulunduğu ev halkı, toplum ve iş yerindeki aynı cinsten ya da karşı cinsten kişiler tarafından nasıl etkileşim içerisinde olması gerektiğine dair uygun norm ve davranışlar öğretilir. Bireyler ve toplumlar kurulan bu toplumsal cinsiyet norm ve davranışlarına uygun davranmama sonucunda birçok kez sağlığı olumsuz yönde etkileyen damgalamalar, ayrımcı uygulamalar ya da sosyal dışlama ile karşı karşıya kalabilmektedirler (WHO, 2017).

Birçok toplumda erkek ve kadınlar birbirlerinden farklı bireyler olarak görülmekte ve dolayısıyla her cinsiyete ait imkânlar, roller ve sorumluluklar değişmektedir. Bazı meslek gruplarının erkeklere, bazı meslek gruplarının ise

kadınlara atfedilmesi, cinsiyetin “doğal” bir sonucu olarak görülmektedir. Bu meslek gruplarının cinsiyete göre belirlenmesi ve süregelmesinin nedeni ise birçok toplum tarafından günlük yaşamda uygulanıyor olmasıdır (Güler & Akın, 2015, s. 220, 221).

Her toplum kendi içerisinde erkekten ve kadından tutum ve davranışların sergilenmesini ister. Bu beklentiler karar verme fırsatları, sorumluluk alma, üstlenilen aktiviteler ve kaynaklara erişim ve kontrol üzerine erkekler ve kadınlar arasında ayrımlara ve eşitsizliklere yol açmaktadır (Yıldız ve Keçeci, 2016).

2.3 Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlar

Sanayileşme, ekonomik ve sosyal yapılanmanın etkisiyle 19. yüzyılın sonlarında erkekler evin geçimini, kadınlar ev işlerini üstlenici rollere sahip olmuşlardır. Pek çok Avrupa ülkesinde 1930- 1970 yılları arasında baskın olarak görülen bu model sonraki yıllarda eşitlikçi modele geçme eğilimi göstermiştir (Lopata Znaniğcka, 2006; Van Dongen, 2009).

Cinsiyet rolleriyle ilgili iki tip görüş vardır. Bunlar, geleneksel/ eşitlikçi olmayan ve eşitlikçi/ geleneksel olmayan görüşlerdir. Bunlardan ilki erkeklerin para kazandığı modeli desteklerken, ikincisi çalışan ve kariyer yapan çiftlerde eşitlikçi imajı desteklemektedir (Berridge, Penn ve Ganjali, 2009).

Toplum içerisindeki bu kalıpların oluşmasında kadının biyolojik olarak erkekten farklı olmasının da etkisi bulunmaktadır. Anne olmasına bağlı olarak iş bölümünde ev içi işler kadın cinsiyetiyle, ev dışı işler ise erkek cinsiyetiyle bağdaştırılmaktadır. Buna bağlı olarak birçok toplum, erkeklerin kamusal alanda çalışmasını, üretmesini ve siyasal anlamda kendini göstermesini kadının ise ev işleriyle ilgilenmesini, çocuk bakmasını benimsemektedir (Kaypak, 2014).

Erkeklerin geleneksel cinsiyet rol tutumuna sahip olması nedeniyle kadınlar istenilen statüye ulaşamamışlardır. Geleneksel tutuma bağlı olarak toplum tarafından aile mülkünün sahibi, evin reisi ve tüm yaşam alanlarını denetleyen erkeklere karşılık olarak güvensiz, kararsız, pasif ve verilen kararları yerine getiren kadınlar oluşturulmaktadır. Birçok toplumda olduğu gibi Türk toplumunda geleneksel olarak bir kadının görevi annelik olarak görülmektedir. Bunun sonucu olarak da kadınların aileye ekonomik katılımları ikinci plana itilmektedir. Aslında geçim sıkıntısı olduğunda ve savaş durumlarında kadınlar aile geçimini sağlayan kişiler olmalarına

rağmen normal süreçte kadınlar için uygun görülen meslekler daha düşük statüye sahip mesleklerdir (T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008).

2.4 Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumlarında Değişiklikler

Sanayileşmiş ülkelerdeki toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların dramatik bir şekilde değiştiği ve daha az geleneksel hale geldiği raporlanmıştır. Bu durum toplumların erkeklerle kadınlar arasında geleneksel bir işbölümünü daha az destekleme eğiliminde olduğu anlamına gelmektedir (Berridge ve diğerleri, 2009; Fortin, 2005). Erkeklerin para kazandığı modeli benimseyen Lüksemburg, Avusturya, Belçika gibi ülkelerde kadınların iş gücü piyasasına katılımının artırılması ve ailede iş bölümü uzlaşmasına yönelik hükümler getirilmesi için birçok çaba gösterilmiştir (Van Dongen, 2009; Valentova, 2011).

Dünya'nın pek çok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de kadınlara toplumsal rolleri açısından analık ve eşlik görevi yüklenmektedir. Bu durum ataerkil toplumlarda kadınların eğitim ve çalışma hayatı açısından eşitsiz bir tutumla karşılaşmasına neden olmaktadır. Çalışma hayatına katılmış kadınlar ise, beklenen rollerin yerine getirilememesi gibi düşüncelerden dolayı aile içi rol çatışmalarıyla karşı karşıya kalmaktadır (Ergöl, Koç, Eroğlu ve Taşkın, 2012).

Her toplumun kendi içerisinde sahip olduğu bir aile yapısı vardır. Aile yapısında, görevlerinde ve aile içerisindeki birey sayılarında zaman içerisinde sürekli değişikliklerin olduğu görülmektedir. Modernleşmenin de etkisiyle birlikte geleneksel aile yerini eşitlikçi aileye bırakmıştır. Bunun sonucu olarak aile üye sayısında, fonksiyonlarında ve yapısında değişiklikler olmuştur. Kadının statüsü ve aile içerisindeki rollerinde belirgin farklılaşmalar olmuştur. Daha önceleri erkek ve kadın arasında roller açısından açık farklılıklar varken, daha sonraki zamanlarda rollerin paylaşıldığı bir yapıya geçiş olmuştur. Aynı zamanda aile hiyerarşisinde de benzer şekilde farklılıklar meydana gelmiştir. Kadınlar, statülerinin güçlendirilmesi ve yasal olarak desteklenmeleriyle birlikte aile içerisinde eşitliği sağlayacak birçok haklara da sahip olmuşlardır (Bayer, 2013).

Ülkemizde kadının aile yaşamındaki statüsünü daha üstün konuma getiren yasal düzenlemeler mevcuttur. T.C. Anayasası'nda 2001 yılında yapılan değişiklikle aile içerisinde eşler arasındaki eşitliğin sağlanması öngörülmüştür. Türk Medeni Kanunu'nda 1 Ocak 2002 tarihinde yapılan değişikliklerle ev seçimi, mirasın

bölüşülmesi konularında eşitlikçi tutumun benimsendiği görülmektedir. Yeni İş Kanununun 10 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte işveren-işçi arasında cinsiyet de dâhil olmak üzere hiçbir konuda ayrımcılık yapılamayacağı yasa olarak belirlenmiştir. (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2018).

Bazı yaşam alanlarında (örneğin, işgücü piyasası, istihdam ve finansal bağımsızlığındaki toplumsal cinsiyet eşitliği) toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar zamanla daha eşitlikçi hale dönüşmesine rağmen ev hanımı algılaması, özellikle annelik rolü ve birliktelik söz konusu olduğunda roller geleneksel olarak kalmıştır (Sjöberg, 2010).

2.5 Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumlarının Belirleyicileri

2.5.1 Cinsiyet

Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik geleneksel tutum sergileme ihtimalinin erkeklerden daha az olduğu belirtilmektedir. Kadınların özgürleşmesi ve tutumlarındaki değişime rağmen erkeklerin tutumlarında yeterli değişiklikler görülmemektedir. Bu durum, toplumsal cinsiyetle dengelenmiş iş bölümüne yönelik tutumlardaki değişime eşit katkı sağlamamaktadır. (Berridge ve diğerleri, 2009; Crompton, Brockmann ve Lyonette, 2005).

2.5.2 Yaş

Genç yaş grubundaki bireylerin ileri yaş grubundakilere göre daha az geleneksel algıya sahip oldukları ileri sürülmektedir (Berridge ve diğerleri, 2009; Vespa, 2009).

Bireylerin yaşının toplumsal cinsiyet rol tutumları üzerindeki etkisini yorumlamada “dönem, toplum ve yaşam süreci” olmak üzere üç olası yaklaşımın üzerinde durulmaktadır. Dönem yaklaşımı; tutumların belirli bir tarih bağlamında meydana geldiğini, insanların değişen durumlara tepki olarak farklı durumlarda farklı tutumlar sergilediğini savunmaktadır. Toplum yaklaşımı; aynı dönemde doğmuş ve benzer durumlara maruz kalan bireylerin benzer tutum sergileyeceğini varsaymaktadır. (Philipov, 2008).

Yaşam süreci yaklaşımı tutumların bireyin karşı karşıya kaldığı yaşam deneyimlerine ve özel bir yaşam evresine dayandığını ele alır (Vespa, 2009).

2.5.3 Eğitim

Erkeklerin para kazanan modelinin azalmasına neden olan gelişmelerden birisi de iyi eğitilmiş kadın sayısının artış göstermesidir (Becker, Hubbard ve Murphy, 2010).

Eğitim, toplumsal cinsiyete bağlı oluşan ayrımcılığın ve eşitsizliğin en aza indirilmesi konusunda önemli bir etkidir. Kadınların toplumsal hayatta da daha etkili bir şekilde var olabilmeleri için eğitim imkânlarından ve fırsatlarından eşit oranda yararlanmaları gerekmektedir (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2018).

Eğitim sisteminde oluşturulan fırsatlar sonucunda okuryazarlık oranlarında olumlu sonuçlar elde edilmektedir. Küresel olarak, gençlerde (15-24 yaş arası) son 20 yılda okuryazarlık oranı %83' ten %91'e yükselmiştir. Alınan bu olumlu sonuçlara rağmen bölgesel ve cinsiyet eşitsizliğine bağlı olumsuzluklar varlığını sürdürmektedir. Okuryazarlık oranları gelişmemiş ya da az gelişmiş ülkelerde de düşüktür. Okuma yazma bilmeyen genç nüfusun %59' unu kadınlar oluşturmaktadır (United Nations International Children's Emergency Fund [UNICEF], 2018).

Türkiye'de okuryazar olmayan nüfusun %1,6'sını erkekler, %8,5'ini ise kadınlar oluşturmaktadır. Bu durum okuma yazma bilmeyenler içerisinde kadın oranının erkeklerden beş kat daha fazla olduğunu göstermektedir (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2017, 2018). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün yayınladığı bir rapora göre Türkiye'de kadınların yükseköğretimde yer alma oranının erkeklere göre daha düşük olduğu görülmektedir. Aynı raporda kadınların ilkökula, ortaokula ve yüksekokula kayıt olma oranı erkeklere göre daha düşük olduğu görülmektedir (World Economic Forum, 2018).

2.5.4 İşgücüne katılım

Kadınların eğitiminin artması kadın işgücüne katılımın artmasıyla bağlantılıdır. Kadın işgücüne katılım oranı 1970 yılında ABD' de, Almanya ve Japonya' da yaklaşık %50, İsveç'te yaklaşık %60, İtalya'da ise %30 olarak belirtilmiştir. Geçmişten günümüze bu ülkelerde kadın işgücüne katılım artmıştır (The Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2019a).

İstihdamdaki değişiklikler; erkeklerin para kazanan olarak kabul edildiği geleneksel modelin değişmesine katkı sağlamaktadır (OECD, 2016). Bu nedenle,

kadınlar para kazanabilmesine rağmen, genellikle eşiyile aynı derecede istihdam edilmemektedir (OECD, 2019b).

Ülkemizde kadınların çalışması ve çalışmaya devam etmelerinde yasal olarak herhangi bir ayrımcılık veya engel bulunmamaktadır. Fakat toplumsal olarak belli iş grupları kadınlara uygun görülmekte, görev dağılımında adil olmayan bir tutum sergilenmekte ve kriz durumunda işten birisinin çıkarılması gerektiğinde ilk önce kadınların çıkarılmaktadır. Aynı şekilde kayıt dışı ve düşük ücretle çalışmak da kadınların karşılaştığı ayrımcılıklardan bir kaçıdır (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2018).

İş piyasasında meslek grupları “erkek işi” ve “kadın işi” olarak ayrıştırılmıştır. Bu durumun toplumsal olarak kabul görmesinden dolayı kadınlar, emeği ucuz ve yoğun iş kolları olan tekstil, gıda, hazır giyim, tütün gibi sanayi dallarında yoğunlaşmaktadırlar. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) İşgücü İstatistiklerine (2017) baktığımızda erkek ve kadınların işgücüne katılım oranları sırasıyla %72,1 ve %33,8’dir (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2018; TÜİK, 2018). İşgücüne katılım ve eğitimdeki gelişmeler, aile yapısındaki gelişmelere eşlik etmektedir (Walter, 2018).

2.5.5 Aile yapısı

Evlilik

Geleneksel evliliklerde erkekler para kazanma; kadınlar ev işi yapma ve çocuk bakımıyla ilgilenme rolüne sahipken bu durumun değiştiği evliliklerin daha eşitlikçi hale geldiği belirtilmektedir (Bianchi ve Milkie, 2010). Evlilik ve cinsiyet rol tutumlarındaki bu değişiklikler evlilikle ilgili memnuniyeti ve evliliğin kalitesini etkilemektedir. Erkeklerin ev işi ve çocuk bakımıyla daha fazla ilgilenmesi yüksek evlilik memnuniyeti ile ilişkilidir (Ogletree, 2014).

Ailenin sosyo-ekonomik durumunun ve eşlerin eğitim seviyelerinin yüksek olması, eşlerin anlaşarak evlenmesi ve kadının aile geçimine katkıda bulunuyor olması modern aile yapısında kadın ve erkek arasında daha eşitlikçi yönde tutum sergilemesini etkilemektedir. Aile üyelerinin sahip oldukları roller cinsiyet, eğitim düzeyi, evlilik süresi, aile tipi, yaşanılan dönem, yaşanılan yer ve toplumun yapısı gibi birçok faktörden etkilenmektedir (Günay ve Bener, 2011).

Toplumsal cinsiyet rolleri küreselleşme ve kentleşmenin etkisiyle de hızla değişiklik göstermektedir. Türkiye’de kırdaki geniş aile tipi görülmekteyken, kentte ise çekirdek aile tipi benimsenmektedir. Nitekim kırdaki kadınlardan beklenen ev işleri, çocukların bakımı gibi geleneksel roller kentleşmenin etkisiyle değişiklik göstererek aile geçiminin ortak paylaşılması ve kadınların yeni roller kazanmasını beraberinde getirmektedir (Günay ve Bener, 2011).

Çocuk

Bireyler toplumsal cinsiyet rollerini toplumsallaşma süreçlerinde öğrenmektedirler. Toplumsallaşma, ilk ve en yoğun olarak bebeklik döneminde ve bu dönemi takiben çocukluk döneminde görüldüğünden aile ortamının önemi cinsiyet rollerinin oluşmasında etkilidir (Kaypak, 2014).

Anne ve babalar çocuklarına verdikleri eğitim ve yaptıkları rehberliklerle birlikte rol tutumlarına dair bilgiler de aktarmaktadırlar. Çocukların cinsiyetçi tutuma sahip aktivitelere dâhil olmalarıyla birlikte verilen bilgiler daha da pekiştirilir hale gelmektedir. Çocuklar eğitimin yanı sıra gözlem yoluyla da cinsiyetçi tutuma yönelik bilgileri öğrenebilmektedirler. Ailede annenin daha çok bakım verici rol üstlenmesi ve babanın sadece boş zamanlarında çocukla ilgilenmesi ile çocuk hangi durumda nasıl davranması gerektiğini bilir. Böylece anne ve babanın sahip olduğu rol tutumları gelecek nesle aktarılır (Marks, Bun ve McHale, 2009).

Erkek çocuğa sahip olan ebeveynlere göre kız çocuk ebeveynlerinin (özellikle babaların) cinsiyet rollerine yönelik bakış açısının daha az eşitlikçi olduğu ileri sürülmektedir (Perales, Jarallah ve Baxter, 2018).

Kardeş

Kardeşler arasında toplumsal cinsiyet rol yönelimi açısından farklılıkların mevcut olduğu ileri sürülmektedir. Büyük yaştaki kardeşlerin daha eşitlikçi tutum sergilediğinde, küçük kardeşlerin de zaman içinde eşitlikçiliği benimsediği ya da tam tersine genç yaştaki kardeşlerin daha fazla eşitlikçi tutum sergilediğinde büyük kardeşlerin tutumlarının zamanla daha geleneksel hale geldiği belirtilmektedir. Ayrıca, kız kardeşlerin tutumlarının erkek kardeşlere göre daha eşitlikçi olduğu raporlanmaktadır (Marks ve diğerleri, 2009).

2.5.6 Sağlık ve refah düzeyi

Cinsiyet, sağlık durumunun önemli belirleyicilerinden birisidir (Zhang ve diğerleri, 2016). Kadınlar erkeklere oranla daha uzun yaşam süresine sahip olmalarına rağmen daha fazla sağlık sorunları yaşamaktadırlar (Zhang, ve diğerleri, 2016). Kadınlarda kronik hastalıklar, osteoporoz, alzheimer ve demans gibi hastalıklar daha fazla görülmektedir. Aynı zamanda kadınların sağlık göstergeleri ile kadının yaşadığı toplum ve sahip olduğu statü arasında bir bağlantı bulunmaktadır. Kadının statüsü, kadının sağlık algısı, hastalığında hizmet alma durumu ve doğurganlığındaki davranışları gibi durumlara direk etkisi bulunmaktadır. (Coşkun ve Özdilek, 2012).

Bireylerin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının eşitlikçi ya da geleneksel oluşu, genel iyilik hallerini tahmin etmede önemli bir unsur olarak görülmektedir. Geleneksel rol tutumun benimsendiği hanehalklarında erkeklerde artan psikolojik stresle birlikte daha zayıf iyilik hali, artmış morbidite ve mortalite ile ilişkilidir (Güler ve Akın, 2015, s. 221; Sezgin, 2015; Sweeting, Bhaskar, Benzeval, Popham ve Hunt, 2014).

Toplumsal cinsiyet rol tutumları biyososyal ve kültürel faktörlerin yanısıra ekonomik faktörlerden de etkilenmektedir (Fazeli, Golmakani, Taghipour ve Shakeri, 2015). Artmış gelir ve refah düzeyi subjektif iyilik halinde artış ile ilişkilidir (Howell RT ve Howell CJ, 2008).

Toplumsal cinsiyet rol tutumlarındaki belirleyiciler dikkate alındığında eşitlikçi bakışın ideal düzeye ulaşmasında Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri yol gösterici olarak kabul edilmektedir (Dugarova, 2018).

2.6 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumları Üzerine Etkisi

Dünya Sağlık Örgütü Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için, erkek ve kadınlar arasında yarar ve sorumluluk dağılımında adalet ve hakkaniyet üzerinde durmaktadır. Cinsiyet eşitliği kavramının her iki cinsiyet açısından farklı ihtiyaçlara ve güce sahip olduğunu, bunun sonucunda ortaya çıkan cinsiyetler arasındaki dengesizliklerin ortadan kaldırılması gerektiğini vurgulamaktadır (WHO, 2018).

Birleşmiş Milletler tarafından cinsiyetler arasındaki eşitsizliğin ve ayrımcılığın ortadan kaldırılması için Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Hedefi esas alınmıştır (BM, UNDP, 2019).

Bu hedefin başarıya ulaşmasında toplumsal düzeyde eğitim olanaklarının artırılması, ekonomik kaynaklar üzerinde eşitliğin sağlanması, sağlıkta eşit erişim olanaklarının artırılması, kadın istihdamının artırılması gerekmektedir. Bu doğrultuda toplumsal cinsiyet eşitliğini daha ileriye götürecek politika ve mevzuatların oluşturulmasına veya güçlendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır (United Nations Development Programme [UNDP], Türkiye, 2019).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Evreni

Bu araştırma, Çorum ilinde Hitit Üniversitesi'ne bağlı tüm akademik ve idari birimlerde görev yapan erkek personelleri kapsamıştır. Çorum, Karadeniz Bölgesi'nin Orta Karadeniz Bölümü'nde yer alan bir ildir. İl, 12 ilçeye sahiptir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından Dünya Kültür Miras Listesine alınan ve Hititlerin başkenti olan Hattuşa Çorum ili içerisinde bulunmaktadır. Çeşitli kültürlerle ev sahipliği yapması sebebiyle değişik kültür ürünlerini ve tarihi mirası bünyesinde barındırmaktadır. İç Anadolu Bölgesi ile Karadeniz Bölgesi arasında olması nedeniyle ilin ekonomisi olumlu yönde etkilenmektedir. Sanayi açısından gelişmiş olan Çorum'da un, yumurta, tekstil gibi ürünlerin üretimi yapılmaktadır. TÜİK' in 2017 yılı verilerine göre Çorum'un nüfusu 528,422'dir. Nüfusun %50,5'ini kadınlar, %49,5'ini ise erkekler oluşturmaktadır. İl merkezinde sağlık hizmeti veren kuruluşlar arasında bir eğitim ve araştırma hastanesi, iki özel hastane, 19 aile sağlığı merkezi (ASM), bir toplum sağlığı merkezi (TSM), üç ağız diş sağlığı merkezi, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi (AMATEM), bir semt polikliniği ve bir Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi (AÇSAP) yer almaktadır.

Hitit Üniversitesi, Çorum ilinde bulunan tek devlet üniversitesidir. İl merkezinde üniversiteye bağlı 11 fakülte, iki yüksekokul, ilçelerde ise birer yüksekokul olmak üzere toplam 20 birim bulunmaktadır. Araştırmanın evrenini rektörlük, fakülte ve yüksekokullarda görev yapan akademik ve idari statüde çalışan 680 personel oluşturmaktadır.

3.2 Araştırmanın Türü ve İzinleri

Bu çalışma ilişki arayan tanımlayıcı türde bir araştırmadır. Araştırmanın yapılabilmesi için öncelikle Hitit Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır. Daha sonra Hitit Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığı'ndan yazılı bir izin alınmıştır. Bu izinler doğrultusunda il ve ilçe

merkezinde bulunan fakülte ve yüksekokulların yöneticileri ve çalışanları ile görüşülerek yazılı ve sözlü onamlar alınmıştır.

3.3 Araştırmanın Örnekleme

Hitit Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı'ndan il ve ilçe merkezinde bulunan akademik ve idari erkek personelin listesi temin edilmiştir. Evrenin tamamına ulaşılması planlanmıştır. Örneklem seçimine gidilmemiştir. Kadın katılımcılar ile görme ve duyma problemi olanlar çalışmaya dâhil edilmemiştir. Katılımcıların araştırmaya dâhil edilme kriterleri arasında Hitit Üniversitesi'nde akademik ve idari personel olarak görev yapıyor olmak, erkek olmak ile 18 yaş üzerinde olmak yer almıştır.

3.4 Verilerin Toplanması

Çalışmanın verileri 01 Eylül- 31 Aralık 2017 tarihleri arasında toplandı. Verilerin elde edilebilmesi için literatüre dayalı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan 64 sorudan oluşan iki aşamalı bir anket formu oluşturuldu. Anket formunun ilk aşamasında katılımcıların sosyo- demografik özellikleri, sağlık- hastalık durumları, sağlıkla ilgili davranışları ve çocukluklarında şiddete tanık olma durumları sorgulandı. Anketin ikinci bölümünde Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu Ölçeği (TCRTÖ) kullanıldı.

Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği

Zeyneloğlu tarafından 2008 yılında geliştirilen ve 38 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçek; eşitlikçi cinsiyet rolü (4, 8, 12, 13, 18, 20, 22, 27. maddeler), kadın cinsiyet rolü (1, 5, 16, 19, 21, 29, 31, 37. maddeler), evlilikte cinsiyet rolü (2, 6, 9, 10, 14, 15, 26, 36. maddeler), geleneksel cinsiyet rolü (3, 7, 11, 17, 23, 24, 25, 32. maddeler) ve erkek cinsiyet rolü (28, 30, 33, 34, 35, 38. maddeler) olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler 1-5 arasında puanlandırılmaktadır. Geleneksel tutuma ilişkin maddeler 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38. maddeler olup bireyler tamamen katılıyorsa "1", katılıyorsa "2", kararsızsa "3", katılmıyorsa "4", kesinlikle katılmıyorsa "5" olarak puanlandırılmaktadır. Ölçeğin diğer maddelerinde ters puanlama yapılmaktadır. Bu puanlama şekli ile ölçekten alınabilecek en yüksek puan 190, en düşük puan ise 38 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan puanların yükselmesi

eşitlikçi tutumu, azalması geleneksel tutumu göstermektedir. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinin iç tutarlılığı (cronbach $\alpha= 0,92$) yüksek bulunmuştur (Zeyneloğlu & Terzioğlu, 2011). Bu çalışmada da ölçeğin iç tutarlılığı yüksek bulunmuştur (cronbach $\alpha= 0,90$).

Uygulama

Araştırma süresince çalışma grubuna alınan katılımcılar araştırmacı tarafından görev yaptıkları birimlerde mesai saatleri içerisinde ziyaret edildi. Çalışmanın amacı hakkında katılımcılar bilgilendirilerek anket formları dağıtıldı. Doldurulan anket formları daha sonra katılımcılardan geri toplandı. Anketin uygulanma süresi yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Uygulama sonrasında müsait olmayan veya o gün izinli olan personel için ertesi gün tekrar gidilerek anketler uygulandı. Ulaşılamayan her personel en az üç kez ziyaret edildi. Çalışmaya katılmaya istekli olmayan, anket sorularına eksik yanıt veren ve izinli olan katılımcılar nedeniyle çalışma 301 personelin katılımıyla tamamlandı.

3.5 Verilerin Değerlendirilmesi

Bu çalışmada araştırmanın bağımlı değişkeni Hitit Üniversitesi'nde çalışan erkek akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarıdır.

Katılımcıların yaş, eğitim durumu, kardeş sayısı, çalışma statüsü, anne ve babaların eğitim durumu ve meslekleri, aile yapısı, medeni durumu, evlenme şekli ve evlenme yaşı, eşinin mesleği, çocuk sayısı, yaşadığı yer, ekonomik durum ve genel sağlık algısı, kronik hastalık durumu ve sağlık davranışları araştırmanın bağımsız değişkenleridir.

Elde edilen veriler SPSS 22.0 Paket Programı yardımı ile değerlendirildi. Katılımcıların sigara içme ve alkol kullanma durumları, genel sağlık algısı, kronik hastalık tanısı kendi beyanları doğrultusunda değerlendirildi. Verilerin değerlendirilmesinde “çok iyi, iyi, orta, kötü ve çok kötü” olarak sınıflandırılan ekonomik durum algısı değişkeni “iyi, orta ve kötü”, genel sağlık algısı değişkeni ise “iyi, orta- kötü” olarak yeniden sınıflandırıldı. Verilerin analizinde bağımsız gruplarda t testi, One-Way Anova (Post hoc-Tukey) analizi ve Pearson Korelasyon analizi kullanıldı. $P<0,05$ değeri istatistiksel açıdan anlamlı kabul edildi.

4. BULGULAR

Araştırma 301 kişinin katılımıyla tamamlandı. Katılımcıların %54,2'si 30-39 yaş grubunda olup, yaş ortalamaları 37,19±7,90 yıldır. Katılımcıların %80,9'unda eğitim düzeyi üniversite ve üzerindedir. Araştırma grubunun %55,8'i idari statüde çalışırken %44,2'si akademik statüde çalışmaktadır. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri Çizelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.1: Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri.

Özellikler (n=301)	Sayı	%
Yaş Grupları (Yaş ort: 37,19±7.90) (yıl)		
30 yaş altı	37	12,3
30 -39 yaş	163	54,2
40 yaş ve üzeri	101	33,5
Eğitim Düzeyi		
Lise ve altı	33	11,0
Üniversite ve üzeri	268	89,0
Kardeş Sahibi Olma Durumu		
Kardeşi yok	8	2,7
Kardeşi var	293	97,3
Kardeş Sayısı (n=293)		
Sadece erkek kardeş	72	24,6
Sadece kız kardeş	62	21,2
Hem erkek hem kız kardeş	159	54,2
Çalışma Statüsü		
İdari	168	55,8
Akademik	133	44,2
Aile Yapısı		
Çekirdek aile	249	82,7
Geniş aile	44	14,6
Parçalanmış aile	8	2,7
Uzun Süreli Yaşanılan Yer		
İl Merkezi	248	82,4
İlçe Merkezi	40	13,3
Köy-kasaba	13	4,3
Ekonomik Durum Algısı		
İyi	124	41,2
Orta	155	51,5
Kötü	22	7,3
Genel Sağlık Algısı		
İyi	224	74,4
Orta- kötü	77	25,6

Çizelge 4.1 (devam): Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri.

Özellikler (n=301)	Sayı	%
Annenin Eğitim Durumu		
İlkokul altı	86	28,6
İlkokul	148	49,2
Ortaokul ve üzeri	67	22,2
Annenin Mesleği		
Ev hanımı	282	93,7
Ev dışında çalışıyor	19	6,3
Babanın Eğitim Durumu		
İlkokul ve altı	145	48,2
Ortaokul	35	11,6
Lise ve üzeri	121	40,2
Babanın Mesleği		
Emekli	140	46,5
Kendi hesabına çalışan	78	25,9
Memur	55	18,3
İşçi	28	9,3

Araştırma grubunun evlilik durumuyla ilgili özellikler Çizelge 4.2’de verilmiştir.

Çizelge 4.2: Katılımcıların Evlilik Durumu İle İlgili Özellikleri.

Özellikler	Sayı	%
Medeni Durum		
Evli değil	64	21,3
Evli	237	78,7
Evlenme Şekli (n=237)		
Tanışarak	164	69,2
Görücü usulü	73	30,8
Evlenme Yaşı (X±SS: 27,07±3,86) (yıl)		
≤25 yaş	48	20,3
≥26 yaş	189	79,7
Eşinin Evlenme Yaşı (X±SS: 24,23±4,47) (yıl)		
≤25 yaş	82	34,6
≥26 yaş	155	65,4
Eşinin Çalışma Durumu		
Ev hanımı	137	57,8
Ev dışında çalışan	100	42,2
Çocuk Sahibi Olma Durumu		
Yok	34	14,3
Var	203	85,7
Çocuk Sayısı (n=203)		
Sadece erkek çocuk	70	34,5
Sadece kız çocuk	59	29,1
Hem erkek hem kız çocuk	74	36,4

Araştırma grubunun %78,7’sini evliler oluşturmaktadır. Evli olanların %69,2’si tanışarak evlendiğini ifade etmiştir. Katılımcıların evlenme yaşı ortalaması 27,07±3,86 ve eşinin evlenme yaşı ortalaması 24,23±4,47 yıldır. Evli olanlar arasında eş ev hanımı olanların oranı %57,8 iken, çocuğu olanların oranı %85,7’dir.

Araştırma grubunun sağlık- hastalık durumu ile çeşitli sağlık davranışları Çizelge 4.3'te gösterilmiştir.

Çizelge 4.3: Katılımcıların Sağlık- Hastalık Durumu ve Çeşitli Sağlık Davranışları.

Kronik Hastalık	Sayı	%
Yok	278	92,4
Var (n=23)	23	7,6
Diyabet	6	26,1
Hipertansiyon	6	26,1
Solunum yolu hastalıkları	6	26,1
Diğer (kalp damar hastalıkları, tiroit ve karaciğer bozukluğu)	8	34,8
Sigara içme durumu		
Hiç içmemiş	123	40,9
Halen içiyor	106	35,2
İçip bırakmış	72	23,9
Alkol kullanma durumu		
Hiç kullanmamış	206	68,4
Kullanıp bırakmış	33	11,0
Halen kullanıyor	62	20,6

Katılımcıların %92,4'ünde herhangi kronik bir hastalık bulunmamaktadır. Kronik hastalığı olduğunu belirtenler arasında en yaygın görülen hastalıklar diyabet (%26,1), hipertansiyon (%26,1), solunum yolu (%26,1) hastalıklarıdır. Araştırma grubunun %35,2'si halen sigara içtiğini, %20,6'sı ise halen alkol kullandığını belirtmiştir.

Araştırma grubunun çocukluğunda şiddete tanık olma durumu ve tanık olduğu şiddet türü Çizelge 4.4'te verilmiştir.

Çizelge 4.4: Katılımcıların Çocukluğunda Şiddete Tanık Olma Durumu ve Tanık Olduğu Şiddet Türü.

Şiddete tanık olma durumu	Sayı	%
Hayır	213	70,8
Evet	88	29,2
Tanık olduğu şiddet türü (n=88)*		
Fiziksel Şiddet	69	78,4
Sözel Şiddet	47	53,4
Duygusal Şiddet	21	23,9
Ekonomik Şiddet	13	14,8
Cinsel Şiddet	1	1,1

* Katılımcılar birden fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Çocukluğunda şiddete tanık olduğunu belirtenlerin oranı %29,2'dir. Tanık olunan şiddet türleri arasında ilk sırada %78,4 ile fiziksel şiddet, ikinci sırada %53,4 ile sözel şiddet, üçüncü sırada %23,9 ile duygusal şiddet yer almıştır.

Araştırma grubunun toplumsal cinsiyet rol tutum ölçeğinden ve ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.5'te gösterilmiştir.

Çizelge 4.5: Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu Ölçeğinden ve Ölçeğin Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutu	Madde sayısı	Min - max	$\bar{X} \pm SS$
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	8	10,0 - 40,0	31,90±5,31
Kadın Cinsiyet Rolü	8	8,0 - 40,0	22,22±6,41
Evlilikte Cinsiyet Rolü	8	16,0 - 40,0	32,07±4,82
Geleneksel Cinsiyet Rolü	8	9,0 - 40,0	23,27±6,50
Erkek Cinsiyet Rolü	6	10,0 - 30,0	22,25±4,46
Ölçek Toplam Rolü	38	74,0 - 186,0	131,72±21,80

Katılımcıların ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 131,72±21,80'dir. Ölçeğin alt boyutlarından alınan puanlar incelendiğinde en yüksek puanların 32,07±4,82 ile evlilikte cinsiyet ve 31,90±5,31 ile eşitlikçi cinsiyet alt boyutunda yer aldığı saptanmıştır.

Araştırma grubunun yaş gruplarına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.6’da verilmiştir.

Çizelge 4.6: Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Yaş grupları			F	p
	<30 yaş (n=37) $\bar{X} \pm SS$	30 - 39 yaş (n=163) $\bar{X} \pm SS$	≥ 40 yaş (n=101) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	32,97±4,63	31,99±5,38	31,39±5,41	1,253	0,287
Kadın cinsiyet	22,65±6,84	22,50±6,48	21,62±6,16	0,670	0,512
Evlilikte cinsiyet	32,57±4,03	32,13±4,94	31,80±4,92	0,364	0,695
Geleneksel cinsiyet	23,05±7,13	23,26±6,56	23,37±6,23	0,032	0,969
Erkek cinsiyet	21,84±3,71	22,19±4,66	22,50±4,41	0,324	0,724
Ölçek toplam	133,08±20,98	132,06±22,83	130,67±20,50	0,207	0,813

Ölçeğin genelinden alınan puanların ortalaması 30 yaş altındaki katılımcılarda 133,08±20,98 iken, 40 yaş ve üzerindeki katılımcılarda 130,67±20,50’dir. Yaş grupları açısından ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından alınan puanların ortalaması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$).

Araştırma grubunun eğitim durumuna göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.7’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.7: Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Eğitim durumu		t	p
	Lise ve altı (n=33)	Üniversite ve üzeri (n=268)		
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	29,82±7,00	32,16±5,02	2,415	0,016
Kadın cinsiyet	20,48±5,09	22,44±6,53	1,655	0,099
Evlilikte cinsiyet	30,15±4,84	32,31±4,77	2,447	0,015
Geleneksel cinsiyet	20,85±7,22	23,57±6,35	2,284	0,023
Erkek cinsiyet	20,76±4,68	22,43±4,41	2,047	0,042
Ölçek toplam	122,06±18,18	132,91±21,94	2,727	0,007

Eğitim durumu üniversite ve üzeri olanların ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 132,91±21,94 iken eğitim durumu lise ve altında olanlarda 122,06±18,18’dir. Eğitim durumlarına göre ölçeğin genelinden alınan puanların ortalaması arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Ölçeğin alt boyutlarından alınan puanların ortalaması (kadın cinsiyet rolü hariç) eğitim durumu üniversite ve üzerinde olanlarda anlamlı ölçüde daha yüksektir ($p<0,05$).

Araştırma grubunun sahip olduğu kardeş sayısına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.8’te verilmiştir.

Çizelge 4.8: Katılımcıların Kardeş Sayısına Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Kardeş sayısı				F	p
	Kardeşi yok (n=8) $\bar{X} \pm SS$	1 kardeş (n=73) $\bar{X} \pm SS$	2 kardeş (n=94) $\bar{X} \pm SS$	3 kardeş ve üzeri (n=126) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet*	28,50±8,49 ^a	32,96±4,91 ^b	32,74±4,94 ^b	30,89±5,35 ^{a,b}	4,534	0,004
Kadın cinsiyet*	24,13±5,82 ^a	23,89±5,72 ^a	22,39±6,70 ^b	21,01±6,41 ^b	3,498	0,016
Evlilikte cinsiyet	30,25±7,78	32,88±4,76	32,32±4,91	31,54±4,52	1,664	0,175
Geleneksel cinsiyet	24,13±5,64	24,37±6,46	23,39±6,46	22,48±6,56	1,374	0,251
Erkek cinsiyet	20,88±5,41	22,41±4,24	22,95±4,15	21,72±4,71	1,649	0,178
Ölçek toplam*	127,88±28,25 ^c	136,51±20,60 ^a	133,80±22,02 ^b	127,64±21,35 ^c	3,073	0,028

* a, b, c: Her satırda, aynı harfi taşımayan gruplar arasında fark anlamlıdır.

Ölçeğin genelinden alınan puanların ortalaması kardeşi olmayanlarda 127,88±28,25 iken bir kardeşi olanlarda 136,51±20,60’dır. Kardeş sayısı bakımından gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Ölçeğin eşitlikçi cinsiyet rolü alt boyutundan alınan puanların ortalaması bir kardeşe sahip olanlarda hiç kardeşi olmayanlara ve birden fazla kardeşi olanlara göre anlamlı ölçüde yüksektir ($p<0,05$). Kardeşi olmayanlarda ise kadın cinsiyet rolü alt boyutundan alınan puanlar anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p<0,05$).

Araştırma grubunun çalışma statüsüne göre ölçekten aldıkları puanlar dağılımı Çizelge 4.9'da gösterilmiştir.

Çizelge 4.9: Katılımcıların Çalışma Statüsüne Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Çalışma Statüsü		t	p
	Akademik (n=133) $\bar{X} \pm SS$	İdari (n=168) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	33,45±4,33	30,68±5,69	4,642	0,000
Kadın cinsiyet	24,24±6,54	20,63±5,85	5,055	0,000
Evlilikte cinsiyet	33,68±4,21	30,80±4,90	5,395	0,000
Geleneksel cinsiyet	25,58±6,26	21,44±6,10	5,776	0,000
Erkek cinsiyet	23,17±4,04	21,52±4,65	3,220	0,001
Ölçek toplam	140,12±20,66	125,07±20,38	6,323	0,000

Akademik personelin ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 140,12±20,66 olup, bu durum idari personelde 125,07±20,38'dir. Personelin çalışma statüsüne göre ölçeğin genelinden alınan puanların ortalaması arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Akademik personelin ölçeğin tüm alt boyutlarından almış olduğu puanların ortalaması idari personele göre anlamlı ölçüde yüksektir ($p<0,05$).

Araştırma grubunun medeni durumuna göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.10: Katılımcıların Medeni Durumuna Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Medeni Durum		t	p
	Evli (n=237) $\bar{X} \pm SS$	Evli değil (n=64) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	31,49±5,38	33,47±4,74	2,680	0,008
Kadın cinsiyet	21,61±6,20	24,48±6,71	3,231	0,001
Evlilikte cinsiyet	31,75±4,92	33,28±4,27	2,275	0,024
Geleneksel cinsiyet	22,94±6,28	24,50±7,18	1,713	0,088
Erkek cinsiyet	22,13±4,55	22,69±4,13	0,886	0,376
Ölçek toplam	129,91±21,70	138,42±20,99	2,803	0,005

Evli olmayanların ölçeğin genelinden aldıkları puanlar ortalaması 138,42±20,99 olup, bu durum evli olanlarda 129,91±21,70'dir. Katılımcıların medeni durumuna göre ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Evli olmayanlar evli olanlara göre ölçeğin eşitlikçi cinsiyet, kadın cinsiyet ve evlilikte cinsiyet rolü alt boyutlarından anlamlı ölçüde daha yüksek puana sahiptir ($p<0,05$).

Araştırma grubunun evlenme şekline göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.11’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.11: Katılımcıların Evlenme Şekline Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Evlenme şekli		t	p
	Tanışarak (n=164) $\bar{X} \pm SS$	Görücü usulü (n=73) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	32,27±4,96	29,73±5,90	3,432	0,001
Kadın cinsiyet	22,58±6,07	19,44±5,99	3,695	0,000
Evlilikte cinsiyet	32,31±4,95	30,49±4,63	2,653	0,009
Geleneksel cinsiyet	23,79±6,37	21,01±5,64	3,208	0,002
Erkek cinsiyet	22,48±4,62	21,34±4,30	1,789	0,075
Ölçek toplam	133,43±22,26	122,01±18,18	3,846	0,000

Evlenme şekli görücü usulü olanlara göre tanışarak evlenenlerde ölçeğin genelinden alınan puanların ortalamaları anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Tanışarak evlendiğini ifade edenlerde ölçeğin eşitlikçi cinsiyet, kadın cinsiyet, evlilikte cinsiyet ve geleneksel cinsiyet rolü alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması anlamlı ölçüde yüksektir ($p<0,05$).

Araştırma grubunun evlenme yaşına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.12’de verilmiştir.

Çizelge 4.12: Katılımcıların Evlenme Yaşına Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Evlenme yaşı		t	p
	25 yaş ve altı (n=82) $\bar{X} \pm SS$	26 yaş ve üzeri (n=155) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	30,46±4,86	32,03±5,58	2,141	0,033
Kadın cinsiyet	20,13±5,14	22,39±6,58	2,704	0,007
Evlilikte cinsiyet	30,56±4,86	32,37±4,85	2,738	0,007
Geleneksel cinsiyet	21,35±5,33	23,77±6,59	2,867	0,005
Erkek cinsiyet	21,68±4,65	22,37±4,49	1,103	0,271
Ölçek toplam	124,20±18,14	132,94±22,84	2,999	0,003

Evlenme yaşı 26 yaş ve üzerinde olanların ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması anlamlı ölçüde daha yüksektir ($p<0,05$). Ölçeğin alt boyutlarından alınan puanların ortalaması incelendiğinde evlenme yaşı 26 ve üzerinde olanların, 25 yaş ve altında olanlara göre eşitlikçi cinsiyet, kadın cinsiyet, evlilikte cinsiyet rolü ile geleneksel cinsiyet rolü alt boyutundan anlamlı ölçüde daha yüksek puana sahip oldukları belirlenmiştir ($p<0,05$).

Araştırma grubunun eşlerinin evlenme yaşına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.13'te gösterilmiştir.

Çizelge 4.13: Katılımcıların Eşinin Evlenme Yaşına Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Eşinin evlenme yaşı		t	p
	25 yaş ve altı (n=153) $\bar{X} \pm SS$	26 yaş ve üzeri (n=84) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	30,76±5,27	32,80±5,37	2,822	0,005
Kadın cinsiyet	20,44±5,69	23,75±6,54	4,060	0,000
Evlilikte cinsiyet	31,20±4,73	32,74±5,11	2,322	0,021
Geleneksel cinsiyet	22,05±6,25	24,56±6,03	2,999	0,003
Erkek cinsiyet	21,83±4,63	22,68±4,37	1,377	0,170
Ölçek toplam	126,28±20,39	136,52±22,55	3,561	0,000

Eşinin evlenme yaşının 26 ve üzerinde olduğunu ifade edenlerin ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması anlamlı ölçüde daha yüksektir ($p<0,05$). Ölçeğin alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması incelendiğinde eşinin evlenme yaşı 26 ve üzerinde olanlarda eşitlikçi cinsiyet, kadın cinsiyet, evlilikte cinsiyet rolü ile geleneksel cinsiyet rolü alt boyutundan aldıkları puanların istatistiksel açıdan anlamlı ölçüde yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Araştırma grubunun eşlerinin çalışma durumuna göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.14'te verilmiştir.

Çizelge 4.14: Katılımcıların Eşinin Çalışma Durumuna Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Eşinin çalışma durumu		t	p
	Ev hanımı (n=137) $\bar{X} \pm SS$	Ev dışında çalışan (n=100) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	30,27±5,35	33,15±4,99	4,209	0,000
Kadın cinsiyet	19,83±5,48	24,05±6,33	5,481	0,000
Evlilikte cinsiyet	30,61±4,90	33,30±4,52	4,307	0,000
Geleneksel cinsiyet	21,16±5,67	25,37±6,27	5,394	0,000
Erkek cinsiyet	21,28±4,47	23,29±4,42	3,429	0,001
Ölçek toplam	123,16±19,53	139,16±21,18	6,008	0,000

Eşinin çalıştığını belirtenlerin ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 139,16±21,18 iken, eşinin ev hanımı olduğunu belirtenlerde 123,16±19,53'tür. Ölçeğin genelinden ve tüm alt boyutlardan alınan puanların ortalaması eşinin ev dışında çalıştığını ifade edenlerde istatistiksel açıdan anlamlı ölçüde daha yüksektir ($p<0,05$).

Araştırma grubunun sahip oldukları çocuğun cinsiyetine göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.15'te gösterilmiştir.

Çizelge 4.15: Katılımcıların Sahip Oldukları Çocuğun Cinsiyetine Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Çocuğun cinsiyeti			F	p
	Sadece erkek (n=70) $\bar{X} \pm SS$	Sadece kız (n=59) $\bar{X} \pm SS$	Her ikisi (n=74) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	30,89±5,79	32,54±5,04	30,69±5,36	2,221	0,111
Kadın cinsiyet	22,44±7,22	20,66±5,98	20,73±5,70	1,737	0,179
Evlilikte cinsiyet*	31,89±5,71 ^{a,b}	33,00±4,19 ^b	30,69±4,66 ^a	3,640	0,028
Geleneksel cinsiyet	23,61±6,71	22,61±6,49	22,51±6,38	0,606	0,547
Erkek cinsiyet	22,34±4,68	23,02±4,39	21,36±4,69	2,181	0,116
Ölçek toplam	131,17±24,56	131,83±21,45	125,99±20,33	1,451	0,237

* a, b: Her satırda, aynı harfi taşımayan gruplar arasında fark anlamlıdır.

Sadece kız çocuğuna sahip olduğunu belirtenlerin ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 131,83±21,45 iken, sadece erkek çocuğa sahip olanlarda 131,17±24,56'dır. Sadece kız çocuğuna sahip olanlarda diğer gruplara göre evlilikte cinsiyet rolü alt boyutundan alınan puanların ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı ölçüde yüksektir ($p < 0,05$). Sahip olunan çocuğun cinsiyeti açısından ölçeğin genelinden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Araştırma gurubunun uzun süreli yaşadığı yere göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.16'da verilmiştir.

Çizelge 4.16: Katılımcıların Uzun Süreli Yaşadığı Yere Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Uzun süreli yaşadığı yer			F	p
	İl merkezi (n=248) $\bar{X} \pm SS$	İlçe merkezi (n=40) $\bar{X} \pm SS$	Köy/ kasaba (n=13) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	32,07±5,16	31,83±5,67	29,08±6,49	1,980	0,140
Kadın cinsiyet*	22,64±6,46 ^a	20,70±5,73 ^b	19,00±6,32 ^b	3,341	0,037
Evlilikte cinsiyet	32,15±4,77	32,50±4,59	29,23±5,88	2,475	0,086
Geleneksel cinsiyet	23,59±6,49	22,20±6,59	20,38±5,82	2,146	0,119
Erkek cinsiyet	22,22±4,34	23,10±4,52	20,23±6,02	2,080	0,127
Ölçek toplam	132,67±21,84	130,33±19,23	117,92±24,92	2,960	0,053

* a, b: Her satırda, aynı harfi taşımayan gruplar arasında fark anlamlıdır.

İl merkezinde yaşadığını ifade edenlerde ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 132,67±21,84 olup, ilçe ve köy/ kasabada yaşadığını belirtenlere göre daha yüksektir ($p>0,05$). Uzun süreli yaşanan yere göre ölçeğin alt boyutlarından alınan puanların ortalaması incelendiğinde il merkezinde yaşayanlarda kadın cinsiyet rolü alt boyutundan alınan puanların ortalaması diğer gruplara göre istatistiksel açıdan anlamlı ölçüde daha yüksektir ($p<0,05$).

Araştırma grubunun ekonomik durum algısına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.17’de verilmiştir.

Çizelge 4.17: Katılımcıların Ekonomik Durum Algısına Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Ekonomik durum			F	p
	İyi (n=124) $\bar{X} \pm SS$	Orta (n=155) $\bar{X} \pm SS$	Kötü (n=22) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet*	32,80±4,62 ^a	31,63±5,42 ^a	28,86±6,88 ^b	5,759	0,004
Kadın cinsiyet	22,70±6,06	21,70±6,56	23,23±7,20	1,139	0,322
Evlilikte cinsiyet*	32,88±4,49 ^a	31,81±4,66 ^a	29,36±6,56 ^b	5,600	0,004
Geleneksel cinsiyet	23,45±6,43	23,17±6,40	22,95±7,74	0,093	0,911
Erkek cinsiyet	22,51±4,19	22,22±4,43	20,95±5,92	1,153	0,317
Ölçek toplam	134,35±20,61	130,52±21,22	125,36±30,05	2,085	0,126

* a, b: Her satırda, aynı harfi taşımayan gruplar arasında fark anlamlıdır.

Ekonomik durumunu “iyi” olarak belirtenlerin ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 134,35±20,61 olup diğer gruplara göre daha yüksektir (p>0,05). Ölçeğin alt boyutlarından alınan puanların ortalaması incelendiğinde eşitlikçi ve evlilikte cinsiyet rolü alt boyutundan alınan puanların ekonomik durumu “iyi” olanlarda anlamlı ölçüde daha yüksek olduğu belirlenmiştir (p<0,05).

Araştırma grubunun genel sağlık algısına göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.18’te verilmiştir.

Çizelge 4.18: Katılımcıların Genel Sağlık Algısına Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Genel sağlık algısı		t	p
	İyi (n=224) $\bar{X} \pm SS$	Orta-kötü (n=77) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	32,40±5,17	30,48±5,49	2,764	0,006
Kadın cinsiyet	22,21±6,23	22,27±6,96	0,079	0,937
Evlilikte cinsiyet	32,40±4,59	31,13±5,36	2,000	0,046
Geleneksel cinsiyet	23,20±6,44	23,47±6,71	0,310	0,757
Erkek cinsiyet	22,14±4,40	22,57±4,64	0,734	0,463
Ölçek toplam	132,34±21,30	129,92±23,23	0,839	0,402

Genel sağlık algısını “iyi” olarak ifade edenlerde ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 132,34±21,30 iken “orta- kötü” olanlarda 129,92±23,23’tür. Ölçeğin alt boyutlarından alınan puanların ortalaması incelendiğinde sağlık algısı “iyi” olan katılımcıların “orta- kötü” olanlara göre eşitlikçi ve evlilikte cinsiyet alt boyutundan anlamlı ölçüde daha yüksek puanlar aldıkları belirlenmiştir (p<0,05). Genel sağlık algısına göre katılımcıların ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (p>0,05).

Araştırma grubunun çocukluğunda şiddete tanık olma durumuna göre ölçekten aldıkları puanların dağılımı Çizelge 4.19’da verilmiştir.

Çizelge 4.19: Katılımcıların Çocukluğunda Şiddete Tanık Olma Durumuna Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Dağılımı.

Ölçek ve alt boyutları	Çocuklukta şiddete tanık olma durumu		t	p
	Evet (n=88) $\bar{X} \pm SS$	Hayır (n=213) $\bar{X} \pm SS$		
Eşitlikçi cinsiyet	31,72±5,18	31,99±5,37	0,401	0,689
Kadın cinsiyet	22,19±6,59	22,23±6,35	0,051	0,959
Evlilikte cinsiyet	31,77±5,06	32,20±4,72	0,694	0,488
Geleneksel cinsiyet	23,51±6,83	23,17±6,37	0,415	0,678
Erkek cinsiyet	22,19±4,69	22,27±4,38	0,140	0,889
Ölçek toplam	131,39±23,56	131,86±21,08	0,171	0,864

Çocukluğunda şiddete tanık olduğunu belirtenlerin ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması 131,39±23,56 iken, şiddete tanık olmayanlarda 131,86±21,08’dir. Çocuklukta şiddete tanık olma durumuna göre ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından alınan puanların ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p>0,05$).

Araştırma grubunun kardeş sayısı ve eşlerinin evlenme yaşı ile ölçek puanları arasındaki korelasyon Çizelge 4.20’de verilmiştir.

Çizelge 4.20: Katılımcıların Kardeş Sayısı ve Eşlerinin Evlenme Yaşı İle Ölçek Puanları Arasındaki Korelasyon Katsayısı.

Ölçek ve alt boyutları	Kardeş sayısı		Eşinin evlenme yaşı	
	r	p	r	p
Eşitlikçi cinsiyet	-0,17	0,003	0,12	0,069
Kadın cinsiyet	-0,09	0,138	0,29	0,000
Evlilikte cinsiyet	-0,08	0,155	0,12	0,059
Geleneksel cinsiyet	-0,06	0,339	0,22	0,001
Erkek cinsiyet	-0,04	0,506	0,10	0,128
Ölçek toplam	-0,11	0,057	0,22	0,001

Katılımcıların kardeş sayısı arttıkça eşitlikçi cinsiyet rolü puanlarının azaldığı, kardeş sayısı ile eşitlikçi cinsiyet rolü arasında negatif yönde anlamlı ancak zayıf ilişki olduğu saptanmıştır ($0 < |R| < 0,5$). Katılımcıların eşlerinin evlenme yaşı arttıkça kadın cinsiyet, geleneksel cinsiyet ve ölçek toplam puanları artmaktadır. Eşin evlenme yaşı ile kadın cinsiyet, geleneksel cinsiyet ve ölçek toplam puanları arasında pozitif yönde anlamlı fakat zayıf bir ilişki bulunmuştur ($0 < |R| < 0,5$).

5. TARTIŞMA

Toplumsal cinsiyet rol tutumları sosyo-kültürel ve ekonomik faktörlerin yanı sıra bireysel özelliklerden de etkilenmektedir. Bireysel faktörler arasında en güçlü belirleyicinin cinsiyet olduğu belirtilmektedir (Berridge ve diğerleri, 2009; Boehnke, 2011).

Hitit Üniversitesi'nde çalışan erkek akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada katılımcıların yarısından fazlası 30-39 yaş grubundadır ve idari personel statüsünde çalışmaktadır. Araştırma grubunda her dört erkekten üçü evlidir ve evliler arasında eşi herhangi bir işte çalışanların oranı %42,2'dir.

Bu çalışmada tüm bireylerin TCRT puan ortalaması 190 üzerinden $131,72 \pm 21,80$ olup, bu ortalama "eşitlikçi" rol tutumunu göstermektedir (Çizelge 4.5). Nitekim ülkemizde yapılan çalışmalarda da bireylerin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının "eşitlikçi" yönde olduğu belirlenmiştir. Ankara'da yapılan bir çalışmada 18-65 yaş arasındaki erkeklerin TCRT puan ortalamasının 113,10 olduğu belirlenmiştir (Özmete ve Yanardağ, 2016). Kadınlarda yapılan başka bir çalışmada ise ölçekten elde edilen puan ortalaması 147,15 olarak gösterilmiştir (Yüksel ve Dağ, 2015). Çeşitli illerde üniversite öğrencilerinde yapılan araştırmalarda ise TCRT puanı ortalamasının 102,71–152,48 arasında değiştiği belirlenmiştir (Aydın, Bekar, Gören ve Sungur, 2016; Dinç ve Çalışkan, 2016; Kömürcü ve diğerleri, 2016; Önder, Yalçın ve Göktaş, 2013; Zeyneloğlu ve Terzioğlu, 2011). Bu çalışmada elde edilen sonuç yapılan tüm çalışmalarla paraleldir.

Bu çalışmada alt ölçeklerden en yüksek puanın evlilikte cinsiyet, en düşük puanın erkek cinsiyet rolünden alındığı görülmektedir. Nitekim bu durum erkeklerin eşitlikçi rol tutumlarını desteklemektedir (Çizelge 4.5).

Toplumsal cinsiyet rol tutumları ile yaş arasında doğrusal bir ilişki olmadığı, kişinin yaşamı boyunca edindiği deneyimlerin cinsiyet üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir (Vespa, 2009). Farklı yaş gruplarında eşitlikçi tutumun yaygınlığının da farklılık gösterdiği raporlanmaktadır (Fazeli ve diğerleri, 2015). Bu çalışmada 30

yaş altındaki erkeklerin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları ancak yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (Çizelge 4.6). Ülkemizde ve yurt dışında yapılan çalışmalarda da genç yaş grubundaki bireylerin daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir (Berridge ve diğerleri, 2009; Can ve Büyükbayraktar, 2018; Vespa, 2009). Elde edilen sonuçlar yapılan tüm çalışmaların sonuçları ile uyumludur. Genç jenerasyonun daha eğitilmiş olması, sosyal ve ekonomik faaliyetlere daha fazla katılması onları eşitlikçi tutuma daha yatkın hale getirebilir.

Bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri üzerinde etkili olduğu belirtilen bir diğer faktör de eğitimidir. OECD'ye üye 24 ülkede yapılan bir çalışmada erkeklerin eşitlikçi cinsiyet rol tutumları üzerinde yüksek eğitimin etkili olduğu raporlanmıştır (International Social Survey Program [ISSP], 2013). Ülkemizde ve yurt dışında yapılan pek çok araştırmada da yüksek eğitim düzeyinin artmış cinsiyet eşitliği ile ilişkili olduğu saptanmıştır (Boehnke, 2011; Can ve Büyükbayraktar, 2018; Özmete ve Yanardağ, 2016). Nitekim bu çalışmada da eşitlikçi cinsiyet rolünün üniversite ve üzeri eğitime sahip olan erkeklerde anlamlı ölçüde yüksek olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4.7).

Aile dinamiğinde cinsiyet rol tutumlarının etkili olduğu, aile üyelerinden olan kardeşlerin toplumsal cinsiyet rollerini şekillendirdiği belirtilmektedir (Marks ve diğerleri, 2009). Bu çalışmada katılımcıların kardeş sayısına göre toplumsal cinsiyet rol tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu, artan kardeş sayısı ile birlikte eşitlikçi tutumun azaldığı belirlenmiştir (Çizelge 4.8, 4.20). Nitekim İzmir'de yapılan bir çalışmada da tek kardeşe sahip olanların daha eşitlikçi ve modern bir tutuma sahip olduğu belirlenmiştir (Yıldız ve Keçeci, 2016). Bu durum fazla kardeş sayısının kardeşler arasında anlaşmazlığa yol açmasından, fazla çocuğa sahip olan ailelerde artan sorumluluklardan ve aile-çocuk ilişkisinden kaynaklanabilir.

Bu çalışmada erkeklerin çalışma statülerinin toplumsal cinsiyet rolleri üzerinde etkili olduğu akademik statüde çalışanların, idari statüde çalışanlara göre daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Bu durum akademik statüde çalışan personelin daha yüksek eğitim düzeyine sahip olmasıyla açıklanabilir (Çizelge 4.9).

Aile yapısındaki değişikliklerden biri olan evlilik deneyimi toplumsal cinsiyet rol tutumlarında önemli bir kaynak olarak gösterilmektedir (Ogletree, 2014; Vespa, 2009). Bu çalışmada evli olmayan erkeklerin evli olanlara göre daha eşitlikçi tutuma

sahip olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4.10). Nitekim ülkemizde yapılan çalışmaların sonuçları da evli olmayan bireylerin daha eşitlikçi role sahip olduklarını göstermiştir (Özmete ve Yanardağ, 2016; Uzun, Erdem, Güç, Şafak Uzun ve Erdem, 2017). Evlilikle başlayan ebeveynlik süreci beraberinde getirdiği artmış sorumluluklarla birlikte erkeklerin daha az eşitlikçi, daha fazla geleneksel tutuma sahip olmalarına neden olabilir.

Bu çalışmada tanışarak evlenen erkeklerin daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4.11). Konya ilinde yapılan bir çalışmada ise severek/ flört ederek evlenenlerin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir (Can ve Büyükbayraktar, 2018). Elde edilen bu sonuç literatür ile uyumludur. Günümüz evliliklerinde aile faktörünün etkisinin azalmış olması, uzun süreli romantik ilişkilerin ortaya çıkması gibi evlilik örüntüsündeki değişiklikler toplumsal cinsiyet rol tutumlarını etkileyebilir.

Evlenme yaşının bireylerin eşitlikçi cinsiyet rol tutumları üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Çin’de ve İran’da yapılan çalışmalarda evlenme yaşının artmasıyla kişilerin daha eşitlikçi tutum sergilediği tespit edilmiştir (Fazeli ve diğerleri, 2015; Zhang, 2006). Bu çalışmada kendisi ile eşinin evlenme yaşı 26 ve üzerinde olanların daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu, eşin evlenme yaşının artmasıyla eşitlikçi tutumun arttığı belirlenmiştir (Çizelge 4.12, 4.13, 4.20).

Yapılan çalışmalarda sanayileşen ülkelerde cinsiyet rollerine ilişkin tutumların değişerek daha az geleneksel eğilim gösterdiği belirtilmektedir. Bu durumun kadın ve erkek arasındaki geleneksel iş paylaşımının daha az görülmesinden kaynaklandığı raporlanmaktadır (Berridge ve diğerleri, 2009; Fortin, 2005). Bu çalışmada eşleri çalışan erkeklerin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları saptanmıştır (Çizelge 4.14). Kadınların iş gücüne daha fazla katılarak ekonomik açıdan bağımsız olmasının erkeklerin cinsiyet rol tutumlarını gelenekselden eşitlikçiliğe doğru dönüştürdüğü düşünülebilir.

Ebeveyn olmanın erkeklerin geleneksel cinsiyet rol tutumlarında artışa yol açtığı, kız çocuklu ebeveynlerin daha az eşitlikçi tutuma sahip oldukları belirtilmektedir (Baxter, Buchler, Perales ve Western, 2015; Evertsson, 2013; Perales ve diğerleri, 2018; Kroska and Elman, 2009; Schobar and Scott, 2012). Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar yapılan tüm çalışmaların sonuçları ile farklılık göstermektedir. Sadece kız çocuğu olan erkeklerin daha eşitlikçi tutum benimsediği

saptanmıştır (Çizelge 4.15). Bu durum evli erkeklerin daha az eşitlikçi tutuma sahip olmaları sonucu ile örtüşmemektedir (Çizelge 4.10). Ancak evli erkekler arasında kız çocuğuna sahip olanların toplumsal cinsiyet rol tutumlarında eşitlikçi yönde bir değişim olduğu söylenebilir.

Yaşanılan yerin toplumsal cinsiyet rol tutumları üzerindeki etkisini inceleyen bir çalışmada, kırsal alanlarda geleneksel cinsiyet rol tutumunun daha yaygın olduğu tespit edilmiştir (JS. Carter, SK. Carter ve Corra, 2016). Öte yandan ülkemizde İzmir’de ve Ankara’da yapılan çalışmalarda yaşanılan yerin toplumsal cinsiyet rol tutumları üzerinde etkisinin olmadığı saptanmıştır (Önder ve diğerleri, 2013; Yıldız ve Keçeci, 2016). Bu çalışmada il merkezinde yaşayan erkeklerin daha eşitlikçi ve modern bir tutuma sahip oldukları belirlenmiştir (Çizelge 4.16). İleri teknoloji, iletişim ve ulaşım avantajını sağlayan kentsel yaşamın, bireylerin sosyal ilişkilerini ve ağırlarını güçlendirerek toplumsal cinsiyet rol tutumlarına olumlu yönde etki ettiği söylenebilir.

Bu çalışmada ekonomik durum algısı “iyi” olan erkeklerin daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu saptanmıştır (Çizelge 4.17). Buna karşın ülkemizde İstanbul ve Ankara’da üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmalarda ekonomik düzeyin toplumsal cinsiyet rol tutumları üzerinde etkili olmadığı gösterilmiştir (Başçı ve Giray, 2016; Önder ve diğerleri, 2013). Öte yandan toplumsal cinsiyet rollerini şekillendiren demografik faktörler arasında gelir ve refah düzeyinin olumlu etkisini gösteren çalışmaların mevcut olması bu çalışmanın sonucunu desteklemektedir. Yüksek eğitim düzeyi ile birlikte artan gelir düzeyinin bireylerin daha modern tutumu benimsemelerine katkı sağlayarak cinsiyet eşitliğini desteklediği belirtilmektedir (Wernet, Elman ve Pendleton, 2005).

Cinsiyet rollerine ilişkin tutumların yaşam memnuniyeti, sağlık ve iyilik hali üzerinde önemli role sahip olduğu raporlanmıştır (Kiani G, Bahrami ve Taromian, 2011; Kiani Q, Bahrami, Taromian, 2008). Nitekim bu çalışmada da genel sağlık algısı “iyi” olan erkeklerin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları belirlenmiştir (Çizelge 4.18). Sağlık algısının olumlu olmasının eşitlikçi tutumu artırdığı söylenilebilir.

Küresel bir halk sağlığı sorunu olan şiddet bebeklikten yetişkinliğe yaşamın tüm evrelerinde bireyi etkilemekte ve çoklu faktörlerin etkisiyle ortaya çıkabilmektedir (WHO, 2014). Pakistan’da yapılan bir çalışmada şiddete tanık ya da

maruz olmanın geleneksel rol tutumu ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Saeed Ali ve diğerleri, 2017). Ülkemizde yapılan başka bir çalışmada ise aile içinde şiddete tanık olmayanlarda toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha eşitlikçi olduğu belirlenmiştir (Çetinkaya, 2013). Bu çalışmada farklı olarak erkeklerin çocuklukta şiddete tanık olma durumunun toplumsal cinsiyet rol tutumlarını anlamlı ölçüde etkilemediği belirlenmiştir (Çizelge 4.19). Çocuklukta şiddete tanık olmanın toplumsal cinsiyet rol tutumu üzerinde etkili olmadığı düşünülebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hitit Üniversitesi'nde çalışan erkek akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının incelendiği bu çalışmadan elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

- Erkek akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet rol tutumları eşitlikçi yöndedir.
- Erkek akademik personelin toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir.
- Üniversite ve üzeri eğitime sahip olan katılımcıların toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir.
- Kardeşi olmayan katılımcıların toplumsal cinsiyet rol tutumları daha az eşitlikçidir.
- Personelin kardeş sayısının artmasıyla eşitlikçi rol tutumları azalmaktadır.
- Evli olmayan katılımcıların toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir.
- Tanışarak evlenenlerde toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir.
- Kendisinin ve eşinin evlenme yaşı 26 ve üzerinde olan katılımcıların toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir.
- Personelin eşinin evlenme yaşının artmasıyla eşitlikçi rol tutumları artmaktadır.
- Eşi ev dışında çalışan personelin toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir.
- Sadece kız çocuğuna sahip personelin toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir.
- İl merkezinde yaşayan, ekonomik durum ve sağlık algısı "iyi" olan personelin toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Eğitim sistemimizin tüm kademelerinde toplumsal cinsiyet rol tutumlarını geliştirmeye yönelik alt yapılar oluşturulmalıdır.
- Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda toplumun eğitim düzeyinin yükseltilmesine özellikle kadın istihdamına önem verilmelidir.
- Eğitim düzeyi lise ve altında olan personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha az eşitlikçi olması genel toplumda daha düşük eğitilmiş erkeklerde toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha geleneksel olabileceğini düşündürmektedir. Bu nedenle Türk toplumunda erkeklerin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının tespit edilmesine ve toplumsal cinsiyet eşitliği bilincinin oluşturulmasında multi-sektöriyel çabalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

- Aydın, M., Bekar, E. Ö., Gören, Ş. Y., Sungur, M. A. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 223-242.
- Başar, F. (2017). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: kadın sağlığına etkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2017(3), 131-137.
- Başçı, B., Giray, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının çok değişkenli istatistiksel tekniklerle analizi. *Journal of Life Economics*, 3(4), 117-142.
- Baxter, J., Buchler, S., Perales, F., Western, M. (2015). A life-changing event: First births and men's and women's attitudes to mothering and gender divisions of labor. *Social Forces*, 93, 989-1014.
- Bayer, A. (2013). Değişen toplum yapıda aile. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(8), 101-129.
- Becker, G., Hubbard, W. H., Murphy, K. (2010). Explaining the worldwide boom in higher education of women. *Journal of Human Capital*, 4(3), 203-241.
- Berridge, D., Penn, R., Ganjali, M. (2009). Changing attitudes to gender roles: a longitudinal analysis of ordinal response data from the british household panel study. *International Sociology*, 24(3), 346-367.
- Bhasin, K. (2003). Toplumsal Cinsiyet Bize Yüklenen Roller. Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Bianchi, S. M., Milkie, M. A. (2010). Work and family research in the first decade of the 21st century. *Journal of Marriage and Family*, 72, 705-725.
- Birleşmiş Milletler, United Nations Development Programme. Erişim Tarihi: 11 Ocak 2019, Erişim adresi: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
- Boehnke, M. (2011). Gender role attitudes around the globe: Egalitarian vs. traditional views. *Asian J. Soc. Sci.* 39, 57-74
- Can, İ., Büyükbayraktar, Ç. G. (2018). Erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (SEFAD)/Selçuk University Journal of Faculty of Letters*, (39), 355-372.
- Carter, JS., Carter SK., Corra M. (2016). The significance of place: The impact of urban and regional residence on gender-role attitudes, *Sociological Focus*, 49(4), 271-285,
- Coşkun, A., Özdilek, R. (2012). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: sağlığa yansımaları ve kadın sağlığı hemşiresinin rolü. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 9(3), 30-39.
- Cotter, D., Hermsen, J. M., Vanneman, R. (2011). The end of the gender revolution? Gender role attitudes from 1977 to 2008. *American Journal of Sociology*, 117(1), 259-289.

- Crompton, R., Brockmann, M., Lyonette, C.** (2005). Attitudes, women's employment and the domestic division of labour: a cross-national analysis in two waves. *Work, Employment and Society*, 19(2), 213-233.
- Çetinkaya, S. K.** (2013). Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 1(2), 21-43.
- Davis, S. N., Greenstein, T. N.** (2009). Gender ideology: components, predictors, and consequences. *Annual Review of Sociology*, 35, 85-107.
- Dinç, A., Çalışkan, C.** (2016). The perspectives of university students on gender roles Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3671-3683.
- Dugarova, E.** (2018). Gender equality as an accelerator for achieving the sustainable development goals. New York: United Nations Development Programme.
- Ergöl, Ş., Koç, G., Eroğlu, K., Taşkın, L.** (2012). Türkiye'de kadın araştırma görevlilerinin ev ve iş yaşamlarında karşılaştıkları güçlükler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1), 43-49.
- Evertsson, M.** (2013). The importance of work: Changing work commitment following the transition to motherhood. *Acta Sociologica*, 56, 139-53.
- Fazeli E, Golmakani N, Taghipour A, Shakeri MT.** (2015). The relationship between demographic factors and gender role attitudes in women referring to mashhad health care centers in 2014. *Journal of Midwifery and Reproductive Health*, 3(1), 276-284.
- Fortin, N. M.** (2005). Gender role attitudes and the labour-market outcomes of women across OECD countries. *Oxford Review of Economic Policy*, 21(3), 416-438.
- Güler, Ç., Akın, L.** (2015). Halk Sağlığı Temel Bilgiler 1. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Günay, G., Bener, Ö.** (2011). Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (3), 157-171.
- Howell, R. T., Howell, C. J.** (2008). The relation of economic status to subjective well-being in developing countries: A meta-analysis. *Psychological bulletin*, 134(4), 536.
- International Social Survey Program (ISSP).** (2013). International Social Survey Program: Family and Changing Gender Roles III, 2002. Ann Arbor, MI: Zentralarchiv für Empirische Sozialforschung [distributor], Inter-university Consortium for Political and Social Research [distributor], Updated: 2013-09-18. <https://doi.org/10.3886/ICPSR04106.v1>
- Kågesten, A., Gibbs, S., RobertWmBlum, Moreau, C., Chandra-Mouli, V., Herbert, A., Amin, A.** (2016). Understanding factors that shape gender attitudes in early adolescence globally: a mixed-methods systematic review. *Plus One Journal*, 11(6), 1-36.
- Kaypak, Ş.** (2014). Toplumsal cinsiyet bakış açısından kente bakmak. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(1), 344-357.
- Kiani G, Bahrami H, Taromian F.** (2011). Comparison of Attitudes toward Gender Roles and Its Relationship with Life Satisfaction in Employees. *Psychological Studies*, 7(1), 111-126.

- Kiani Q, Bahrami H, Taromian F.** (2009). Study of the attitude toward gender role on submit gender egalitarianism among university students and employees in Zanjan (2008). *Journal of Zanjan University of Medical Science and Health Service*, 17(66), 71-78.
- Kömürcü, N., Yıldız, H., Toker, E., Karaman, Ö. E., Koyucu, R. G., Durmaz, A., Aydın, N.** (2016). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve kadına ilişkin namus anlayışları ile ilgili tutumları. *Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi*, 5(3), 1-22.
- Kroska, A., Elman, C.** (2009). Change in attitudes about employed mothers: exposure, interests and gender ideology discrepancies. *Soc. Sci. Res.* 38, 366–382
- Lee, K. S., Alwin, D. F., Tufis, P. A.** (2007). Beliefs about women's labour in the Reunified Germany, 1991–2004. *European Sociological Review*, 23(4), 487-503.
- Lopata Znaniecka, H.** (2006). Gender and social roles. In: J. Saltzman Chavetz (ed.) *Handbook of the sociology of gender*. Springer. pp 229-246
- Marks, J., Bun, L. C., McHale, S. M.** (2009). Family patterns of gender role attitudes. *NIH Public Access*, 61(3-4), 221-234.
- Ogletree, S. M.** (2014). Gender role attitudes and expectations for marriage. *Journal of Research on Women and Gender*, 5, 71-82.
- Organisation for Economic Co-operation and Development.** (2016, Ekim 16). LMF2.2 Patterns of employment and the distribution of working hours for couples with children. OECD Family Database. Erişim Tarihi: 22 Aralık 2018, Erişim Adresi: <http://www.oecd.org/social/family/database.htm>
- Organisation for Economic Co-operation and Development..** (2019a). LFS by sex and age - indicators. OECD.Stat. Erişim Tarihi: 22 Aralık 2018, Erişim Adresi: <https://stats.oecd.org/>
- Organisation for Economic Co-operation and Development..** (2019b). Incidence of employment by usual weekly hours worked. OECD.Stat. Erişim Tarihi: 22 Aralık 2018, Erişim Adresi: <https://stats.oecd.org/>
- Önder, Ö. R., Yalçın, A. S., Göktaş, B.** (2013). Sağlık kurumları yöneticiliği bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 55-78.
- Özmete, E., Yanardağ, M. Z.** (2016). Erkeklerin bakış açısıyla toplumsal cinsiyet rolleri: kadın ve erkek olmanın değeri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(1), 91-107.
- Perales, F., Jarallah, Y., Baxter, J.** (2018). Men's and women's gender-role attitudes across the transition to parenthood: Accounting for child's gender. *Social Forces*, 97(1), 251-276.
- Philipov, D.** (2008). Family-related Gender Attitudes. C. Höhn, D. Avramov ve I. E. Kotowsk (Yay. Haz.). *Lessons from the Population Policy Acceptance Study Vol. 2: Demographic Knowledge – Gender – Ageing* (s. 153-174). Dordrecht: Springer.
- Saeed Ali, T., Karmaliani, R., Mcfarlane, J., Khuwaja, H. M., Somani, Y., Chirwa, E. D., Jewkes, R.** (2017). Attitude towards gender roles and violence against women and girls (VAWG): baseline findings from an RCT of 1752 youths in Pakistan. *Glob Health Action*, 10(1), 1342454
- Schober, P., Scott, J.** (2012). Maternal employment and gender role attitudes: dissonance among British men and women in the transition to parenthood. *Work, Employment and Society*, 26, 514-530.

- Sezgin, D.** (2015). Toplumsal cinsiyet perspektifinde sağlık ve tibbileştirme. *Sosyoloji Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 153-186.
- Sjöberg, O.** (2010). Ambivalent attitudes, contradictory institutions: ambivalence in gender-role attitudes in comparative perspective. *International Journal of Comparative Sociology*, 51(1-2), 33-57.
- Sweeting, H., Bhaskar, A., Benzeval, M., Popham, F., Hunt, K.** (2014). Changing gender roles and attitudes and their implications for well-being around the new millennium. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 49(5), 791-809.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.** (2018). Türkiye'de Kadın. Ankara.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.** (2008, Ekim). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği.
- Türkiye İstatistik Kurumu,** (2017, 15 Kasım). İşgücü İstatistikleri. Erişim Tarihi: 7 Aralık 2018, Erişim Adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24633>
- Türkiye İstatistik Kurumu.** (2017, 7 Mart). İstatistiklerle Kadın. Erişim Tarihi: 10 Aralık 2018, Erişim Adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24643>
- Türkiye İstatistik Kurumu.** (2018, 6 Mart). İstatistiklerle Kadın. Erişim Tarihi: 10 Aralık 2018, Erişim Adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27594>
- United Nations Development Programme [UNDP], Türkiye.** (2019). Hedef 5: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. şubat 10, 2019 tarihinde UNDP Türkiye. Erişim Tarihi: 5 Ocak 2019, Erişim Adresi: <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-5-gender-equality.html>
- United Nations International Children's Emergency Fund.** (2018, Temmuz). Literacy Rates - UNICEF Data. UNICEF. Erişim Tarihi: 27 Aralık 2018, Erişim Adresi: <https://data.unicef.org/topic/education/literacy/>
- Uzun, Z., Erdem, S., Güç, K., şafak-Uzun, A. M., Erdem, E.** (2017). Toplumsal cinsiyet algısı ve toplumsal cinsiyet rollerine eğitimin etkisi: Deneysel bir çalışma. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 678-693.
- Valentova, M.** (2006). Labour market inactivity due to family care in Luxembourg. *Equal Opportunities International*, 25(5), 389-406.
- Valentova, M.** (2011). Anticipated parental leave take up in Luxembourg. *Social Policy and Society*, 10(2), 123-138.
- Van Dongen, W.** (2009). Toward a democratic division of labour in Europe? The combination model as a new integrated approach for professional and family life. Bristol, The Policy Press pp. 304.
- Vespa, J.** (2009). Gender ideology construction: a life course and intersectional approach. *Gender and Society*, 23(3), 363-387.
- Walter, J. G.** (2018). The adequacy of measures of gender roles attitudes: a review of current measures in omnibus surveys. *Quality & Quantity*, 52(2), 829-848.
- Wernet CA, Elman C, Pendleton BF.** (2005). The postmodern individual: Structural determinants of attitudes. *Comparative Sociology*, 4(3), 339.
- World Economic Forum.** (2018). The global gender gap report. Geneva: World Economic Forum.

- World Health Organization.** (1998). Gender and Health: Technical Paper. World Health Organization.
- World Health Organization.** (2014). Global status report on violence prevention 2014. Erişim Tarihi: 25 Kasım 2018, Erişim Adresi: https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/
- World Health Organization.** (2017). World Health Organization. Erişim Tarihi: 30 Aralık 2018, Erişim Adresi: <http://www.who.int/gender-equity-rights/understanding/gender-definition/en/>
- World Health Organization.** (2018). Gender: definitions. Erişim Tarihi: 3 Ocak 2019, Erişim Adresi: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/gender/gender-definitions>
- World Health Organization.** (2019). Gender, equity and human rights. World Health Organization. Erişim Tarihi: 3 Ocak 2019, Erişim Adresi: <https://www.who.int/gender-equity-rights/understanding/gender-definition/en/>
- Yıldız, E., Keçeci, O.** (2016). Ege üniversitesi spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(47), 986-998.
- Yüksel, Ö., Dağ, İ.** (2015). Kadınlarda evlilik uyumu ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişki: Stresle baş etme biçimleri ve toplumsal cinsiyet rolü tutumlarının aracı rolleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 26 (3), 181-188.
- Zeyneloğlu, S., Terzioğlu, F.** (2011). Development and psychometric properties gender roles attitude scale. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 409-420.
- Zhang N.** (2006). Gender role egalitarian attitudes among Chinese college students. *Sex roles*, 55(7-8), 545-553.
- Zhang, T., Shi, W., Huang, Z., Gao, D., Guo, Z., Chongsuvivatwong, V.** (2016). Gender and ethnic health disparities among the elderly in rural Guangxi, China: estimating quality-adjusted life expectancy. *Global Health Action Journal*, 9(1).

EKLER

EK 1: Etik kurul onayı

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Hitit Üniversitesi'nde Çalışan Erkek Akademik ve İdari Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu	
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU		
ETİK KURUL BİLGİLERİ	ETİK KURULUN ADI	Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu
	AÇIK ADRESİ:	Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı Fen Edebiyat Yerleşkesi Ulukavak Mahallesi Çiftlik Çayırı Cad. No:45 Kat 1 19040 Merkez Çorum
	TELEFON	0364 2230800/ 3465
	FAKS	0364 222 11 02
	E-POSTA	etikkurultip@hitit.edu.tr

BAŞVURU BİLGİLERİ	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/ADI/SOYADI	Yrd. Doç. Dr. Gülay YILMAZEL			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Hemşirelik			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ BULUNDUĞU MERKEZ	Hitit Üniversitesi			
	VARSA İDARI SORUMLU UNVANI/ADI/SOYADI				
	DESTEKLEYİCİ				
	PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ UNVANI/ADI/SOYADI (TÜBİTAK vb. gibi kaynaklardan destek alanlar için)				
	DESTEKLEYİCİNİN YASAL TEMSİLÇİSİ				
	ARAŞTIRMANIN FAZİ VE TÜRÜ	FAZ 1	☐		
		FAZ 2	☐		
		FAZ 3	☐		
FAZ 4		☐			
Gözlemsel ilaç çalışması		☐			
Tıbbi cihaz klinik araştırması		☐			
İn vitro tıbbi tanı cihazları ile yapılan performans değerlendirme çalışmaları		☐			
İlaç dışı klinik araştırma	☐				
Diğer ise belirtiniz					
ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☒	ÇOK MERKEZLİ ☐	ULUSAL ☐	ULUSLARARASI ☐	

DEĞERLEN DİRLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili		
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐

Etik Kurul Başkanının

Unvanı/Adı/Soyadı: Prof. Dr. Betül BOZKURT

İmza:

Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI		Hitit Üniversitesi'nde Çalışan Erkek Akademik ve İdari Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu	
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU			
	OLGU RAPOR FORMU		Türkçe ☐ İngilizce ☐ Diğer ☐
	ARAŞTIRMA BROŞÜRÜ		Türkçe ☐ İngilizce ☐ Diğer ☐
DEĞERLENDİRİLEN DİĞER BELGELER	Belge Adı	Açıklama	
	SİGORTA	☐	
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	☐	
	BIYOLOJİK MATERYEL TRANSFER FORMU	☐	
	İLAN	☐	
	YILLIK BİLDİRİM	☐	
	SONUÇ RAPORU	☐	
	GÜVENLİLİK BİLDİRİMLERİ	☐	
DİĞER:	☐		
KARAR BİLGİLERİ	Karar No: 2017-63	Tarih: 11.07.2017	
	Yukarıda bilgileri verilen başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın/çalışmanın gerekece, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup araştırmanın/çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına toplantıyla katılan etik kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilmiştir.		

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU	
ETİK KURULUN ÇALIŞMA ESASI	İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik, İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI:	Prof. Dr. Betül BOZKURT

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile ilişki		Katılım *		İmza
Prof. Dr. Betül BOZKURT	GENEL CERRAHI	Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. İsmail Çağatay CAĞLAR	GÖZ HASTALIKLARI	Hitit Ü.T.F.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Sertaç ARSLAN	GÖĞÜS HASTALIKLARI	Hitit Ü.T.F.	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Kürşat DERİCİ	FARMAKOLOJİ	Hitit Ü.T.F.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Yusuf KARAVELİOĞLU	KARDİYOLOJİ	Hitit Ü.T.F.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Ece Yazla ASAFOV	RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI	Hitit Ü.T.F.	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Tayfun ŞAHİN	GENEL CERRAHI	Hitit Ü.T.F.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Güven GÜNEY	TIBBİ PATOLOJİ	Hitit Ü.T.F.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Ferit Kerim KÜÇÜKLER	ENDOKRİNOLOJİ VE METABOLİZMA HASTALIKLARI	Hitit Ü.T.F.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Adnan YALÇINKAYA	KALP DAMAR CERRAHİSİ	Hitit Ü.T.F.	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Havva Nur PELTEK KENDİRCİ	ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI	Hitit Ü.T.F.	E ☐	K ☒	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Özlem TERZİ	HALK SAĞLIĞI	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Hukuk Mşv. Avukat Gülhan DURMUŞBAŞ	HUKUK	Hitit Üniversitesi Rektörlüğü	E ☐	K ☒	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Biyomedikal Müh. Onur OKUR	BIYOMEDİKAL	S.B. Çorum Eğitim Araştırma Hastanesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	

Etik Kurul Başkanının
Unvanı/Adı/Soyadı: Prof. Dr. Betül BOZKURT
İmza:

Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Hitit Üniversitesi'nde Çalışan Erkek Akademik ve İdari Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu							
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU								
Arif TEKÇAM	SAĞLIK MENSUBU OLMAYAN ÜYE	Tekçamlar Yapı Ltd. Şti.	☒	☐	☐	☒	☒	☐

*:Toplantıda Bulunma

Etik Kurul Başkanının
Unvanı/Adı/Soyadı: Prof. Dr. Betül BOZKURT
İmza:

Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.

EK 2: Hitit Üniversitesi Personel Dairesi Başkanlığı İzin Formu

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Dairesi Başkanlığı

Sayı : 16574162-900-E.34115
Konu : Tez Çalışması

20.06.2017

Sayın Emre KELEŞ
Ulukavak Mah. Çiftlik Cad. Nurcihan Apt. No: 26/8
Merkez /ÇORUM

İlgi : 16.06.2017 tarihli dilekçeniz.

İlgi dilekçenizde belirtmiş olduğunuz " Hitit Üniversitesi'nde Görev Yapan Erkek Akademik ve İdari Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu" konulu tez çalışmanızda kullanılmak üzere evren ve örneklem seçimini Üniversitemizde görev yapan akademik ve idari erkek personel üzerinde gönüllülük esasına göre yapmanız Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür. Gereğini bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Nurcan BAYKAM
Rektör V.

"BELGENİN ASLI
ELEKTRONİK İMZALIDIR."
Nahide ŞAHİN
Bilgisayar İşletmeni

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : NGEWRXPWXITDWRQIZPL Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>
Hitit Üniversitesi Kuzey Kampüsü Çevre Yolu Bulvarı 19030 ÇORUM
Tel: 0(364) 219 20 90 Faks: 0(364) 219 21 19
e-posta: personel@hitit.edu.tr İnternet Adresi: www.personel.hitit.edu.tr

Bilgi için:Fuat AĞCA
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(364) 219 20 90-2098

EK 3: Hitit Üniversitesi Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı İzin Formu

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : 75101170-302.08.01-E.16045
Konu : Anket Çalışması (Emre KELEŞ)

14.03.2018

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08.03.2018 tarihli ve 38402375-302.08.01-E.14626 sayılı yazınız.

Enstitünüz Hemşirelik Anabilim Dalı Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emre KELEŞ'in "Hitit Üniversitesi'nde Çalışan Erkek Akademik ve İdari Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu" konulu tez çalışmasında kullanmak üzere Üniversitemiz birimlerinde anket çalışması yapma talebi Rektörlüğümüz tarafından uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

 e-İmzalıdır

Prof. Dr. Mustafa BIYIK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Hitit Üniversitesi Kuzey Kampüsü Çevre Yolu Bulvarı 19030 ÇORUM
Tel: 0(364) 219 20 60 Faks: 0(364) 219 20 19
e-posta: oodb@hitit.edu.tr İnternet Adresi: www.oidb.hitit.edu.tr

Bilgi için: Habibe ÇARIKLI
Bilgisayar İşletmeni

EK 4: Anket Formu

HİTİT ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇALIŞAN ERKEK AKADEMİK VE İDARİ PERSONELİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROL TUTUMU

Değerli katılımcılar,

Bu araştırma Çorum Hitit Üniversitesi'nde çalışan erkek idari ve akademik personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anketimizde bulunan sorulara doğru cevap vermeniz çalışmamın sonuçları için değerli olup sorulara içtenlikle yanıt vermeniz önemlidir. Anketimize katıldığınız için teşekkür ederiz.

BİRİNCİ KISIM

- Yaşınız:.....
- Eğitim durumunuz:.....
- Siz hariç hayatta kaç kardeşiniz var? Erkek Kardeş:..... Kız Kardeş: .....
- Personel Statüsü: 1. Akademik 2. İdari
- Annenizin eğitim durumu:
 Okuryazar değil Okuryazar İlkokul mezunu
 Ortaokul mezunu Lise mezunu Üniversite Mezunu
- Hayatta olsun ya da olmasın annenizin mesleği/ işi nedir? (Annenizin mesleği seçeneklere uymuyorsa, diğer yazan yere açıkça yazınız.)
1. Ev hanımı 2. Memur 3. İşçi 4. Esnaf 5. Çiftçi
6. Emekli 7. Çalışmıyor 8. Diğer.....
- Babanızın eğitim durumu:
 Okuryazar değil Okuryazar İlkokul mezunu
 Ortaokul mezunu Lise mezunu Üniversite mezunu
- Hayatta olsun ya da olmasın babanızın mesleği/işini nedir? (Babanızın mesleği seçeneklere uymuyorsa, diğer yazan yere açıkça yazınız.)
1. İşçi 2. Çiftçi 3. Emekli 4. Asker
5. Esnaf 6. Memur 7. Serbest Çalışan 8. Müdür 9. Diğer.....
- Aile yapınız: (1) Çekirdek Aile (2) Geniş Aile (3) Parçalanmış Aile
- Medeni durumunuz: (1) Evli (2) Bekar (3) Dul
- Evli iseniz evlenme şekliniz: (1) Tanışarak (2) Görücü usulü
- Evli iseniz evlenme yaşınız:.....
- Evli iseniz eşinizin evlenme yaşı:.....
- Eşinizin mesleği/işini nedir? (Eşinizin mesleği seçeneklere uymuyorsa, diğer yazan yere açıkça yazınız.) 1. Ev hanımı 2. Memur 3. İşçi 4. Esnaf
5. Çiftçi 6. Emekli 7. Çalışmıyor 8. Diğer.....

15. Çocuk sayımız: Erkek..... Kız:.....
16. Uzun süreli yaşadığımız yer neresidir?
1. İl merkezi 2. İlçe merkezi 3. Köy 4. Kasaba
17. Kendinize göre ekonomik durumunuzu nasıl değerlendirirsiniz?
1. Çok iyi 2. İyi 3. Orta 4. Kötü 5. Çok kötü
18. Doktor tarafından tanı konulmuş olan kronik (sürekli) bir hastalığınız var mı?
(1) Var (2) Yok
19. Kronik hastalığınız var ise, aşağıdaki hastalıklardan hangi sizde mevcuttur? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
(1) Diyabet (Şeker) hastalığı (2) Hipertansiyon (3) Kalp Damar Hastalığı
(4) Böbrek Hastalığı (5) Astım (6) KOAH (Kronik Obstrüktif Akciğer Hast.)
(7) Karaciğer Hastalığı (8) Diğer.....
20. Genel olarak sağlığınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?
1. Çok iyi 2. İyi 3. Orta 4. Kötü 5. Çok kötü
21. Sigara içme durumunuz:
1. Halen içiyorum 2. İçip bıraktım 3. Hiç içmedim
22. Alkol kullanma durumunuz?
( ) Hiç kullanmadım
( ) Ara sıra içiyorum
( ) Haftada en az bir bardak içerim
( ) Bıraktım
23. Mesleğinizle, sizden beklenen toplumsal rollerinizin arasında kaldığımız, günlük yaşadığımız oldu mu?
1. Evet 2. Hayır
24. Çocukluğunuzda şiddete tanık oldunuz mu?
1. Evet 2. Hayır
25. Şiddete tanık olduysanız şiddetin türü nedir?
1. Fiziksel Şiddet 2. Sözel Şiddet 3. Duygusal Şiddet
4. Cinsel Şiddet 5. Ekonomik Şiddet
26. Arkadaşlarınızla anlaşmazlık yaşadığımızda aşağıdaki tepkilerden hangisini sergiliyorsunuz?
1. Sesimi yükseltirim 2. Küserim 3. Mekânı (evi) terk ederim
4. Zor kullanırım (Fiziksel şiddet, Duygusal şiddet vb) 5. Sessiz kalırım

İKİNCİ KISIM

Sevgili Katılımcı,

Bu ölçekteki cümleler, sizin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarınızı belirlemek için hazırlanmıştır. Sonuçlar yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu cümlelerden hiçbirisinin doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Her cümle ile ilgili görüş, kişiden kişiye değişebilir. Bunun için vereceğiniz cevaplar sizin kendi görüşünüzü yansıtmalıdır. Her cümle ile ilgili görüşünüzü belirtirken, önce cümleyi dikkatlice okuyunuz sonra, cümlede belirtilen düşüncenin, sizin düşünce ve duygularınıza ne derecede uygun olduğuna karar veriniz.

Aşağıdaki cümleler size;

hiç uygun değilse ..... “Kesinlikle Katılmıyorum”

uygun değilse ..... “Katılmıyorum”

karar veremiyor iseniz..... “Kararsızım”

uygunsa ..... “Katılıyorum”

tamamen uygunsa ..... “Tamamen Katılıyorum”

Cümlelerin karşısındaki yerlere aşağıdaki örneğe uygun olarak çarpı (X) koyarak işaretleyiniz. Bir cümleyi okuduktan sonra aklınıza ilk geleni işaretleyiniz ve lütfen bütün cümleleri işaretlemeyi unutmayınız.

+

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Kızlar, ekonomik bağımsızlıklarını kazandıklarında ailelerinden ayrı yaşayabilmelidir.					
2. Erkeğin evde her dediği yapılmalıdır.					
3. Kadının yapacağı meslekler ile erkeğin yapacağı meslekler ayrı olmalıdır.					
4. Evlilikte çocuk sahibi olma kararını eşler birlikte vermelidir.					
5. Bir genç kızın evleneceği kişiyi seçmesinde son sözü baba söylemelidir.					

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
6. Kadının erkek çocuk doğurması onun değerini artırır.					
7. Kadının doğurganlık özelliği nedeniyle, iş başvurularında erkekler tercih edilmelidir.					
8. Ailede ev işleri, eşler arasında eşit paylaşılmalıdır.					
9. Kadının yaşamıyla ilgili kararları kocası vermelidir.					
10. Kadınlar kocalarıyla anlaşamadıkları konularda tartışmak yerine susmayı tercih etmelidir.					
11. Bir genç kız, evlenene kadar babasının sözünü dinlemelidir.					
12. Ailenin maddi olanaklarından kız ve erkek çocuk eşit yararlanmalıdır.					
13. Çalışma yaşamında kadınlara ve erkeklere eşit ücret ödenmelidir.					
14. Bir erkeğin karısını aldatması normal karşılanmalıdır.					
15. Kadının çocuğu olmuyorsa erkek tekrar evlenmelidir.					
16. Kadının temel görevi anneliktir.					
17. Evin reisi erkektir.					
18. Dul kadın da dul erkek gibi yalnız başına yaşayabilmelidir.					
19. Bir genç kızın, flört etmesine ailesi izin vermelidir.					
20. Ailede kararları eşler birlikte almalıdır.					
21. Bir kadın akşamları tek başına sokağa çıkabilmelidir.					
22. Eşler boşandığında mallar eşit paylaşılmalıdır.					
23. Kız bebeğe pembe, erkek bebeğe mavi renkli giysiler giydirilmelidir.					
24. Erkeğin en önemli görevi evini geçindirmektir.					
25. Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmamalıdır.					
26. Evlilikte, kadın istemediği zaman cinsel ilişkiyi reddetmelidir.					
27. Mesleki gelişme fırsatlarında kadınlara ve erkeklere eşit haklar tanınmalıdır.					
28. Evlilikte erkeğin öğrenim düzeyi kadından yüksek olmalıdır.					
29. Bir kadın cinsel ilişkiyi evlendikten sonra yaşamalıdır.					
30. Ailede erkek çocuğun öğrenim görmesine öncelik tanınmalıdır.					

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
31. Erkeğin evleneceği kadın bakire olmalıdır.					
32. Alışveriş yapma, fatura ödeme gibi ev dışı işlerle erkek uğraşmalıdır.					
33. Erkekler statüsü yüksek olan mesleklerde çalışmalıdır.					
34. Ailede kazancın nasıl kullanılacağına erkek karar vermelidir.					
35. Bir erkek gerektiğinde karısını dövmelidir.					
36. Evlilikte gebelikten korunmak sadece kadının sorumluluğudur.					
37. Bir kadın hastaneye gittiğinde kadın doktora muayene olmalıdır.					
38. Evlilikte erkeğin yaşı kadından büyük olmalıdır.					

ÖZGEÇMİŞ

Adı – Soyadı : Emre Keleş

Doğum yeri ve tarihi : Çorum 02/11/1990

İletişim adresi ve telefonu : Bahçelievler Mah. Gazi Cad. No 86 Hitit Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi ÇORUM / 0(364) 223 07 30 - 3518

Öğrenim Durumu :

Lisans : 2015, Hitit Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik

Yüksek lisans : 2019, Hitit Üniversitesi, Hemşirelik Anabilim Dalı

Ünvanları

Hemşire (2015-2016)

Araştırma Görevlisi (2017-...)

Mesleki Deneyimi

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Hastanesi Çocuk Ameliyathane (2015-2016)

Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (2017-...)

Bilimsel Çalışma Alanları

Yayınları: (Ulusal ya da Uluslararası makale, bildiri, poster, kitap ya da kitap bölümü vb.)

1. Yılmazel, G., Çetinkaya, F., Naçar, M., Baykan, Z., Çalmaz, A., **Keleş, E.** (2017). Hangi gebe kadınlar prenatal bakım açısından daha iyi sağlık okuryazarlığına sahiptir? Bir eğitim ve araştırma hastanesi örneği. 5. *Fetal Hayattan Çocukluğa İlk 1000 Gün Gebe ve Çocuk Beslenmesi Kongresi*, 19-22 Mart 2017. Ankara, Türkiye.
2. Yılmazel, G., Çetinkaya, F., Baykan, Z., Naçar, M., **Keleş, E.** (2018). Sağlık okuryazarlığı ve çevresel risk algısı: Kentsel bölgede bir aile sağlığı merkezi örneği. *Paper presented at II nd International Urban, Environment and Health Congress*, 16-20 April 2018, (s. 590-591). Kapadokya: Turkey.
3. **Keleş, E.**, Bilgener, E. (2018). Akılcı ilaç kullanımı ve hemşirelik. 4. *Adli Hemşirelik*, 3. *Adli Sosyal Hizmet*, 2. *Adli Gerontoloji Kongresi*, 18-20 Ekim 2018, (s. 306-312). Çorum: Türkiye.

